

1

21. 7. 1931

krat. priloga

1932

PRIVATEL

PROJA

špecialne kavine mešanice

so sestavljene iz najfinejših vrst kave.

Zato so neprekosljive v kvaliteti!

„Proja“ sladna in dvojno sladna ječmenova in ržena kava
je redilna in zdrava, zelo priporočljiva Vaši deci kakor tudi bolnikom.

Kdor ljubi svoje zdravje, uživa „Proja“ sladno kavo.

Pri nakupu pazite na naše originalne zavitke!

Takile so zavitki dr. Oetkerjevih izdelkov

Dr. A. Oetker-jev
vanilinov sladkor
za kuhinjo.

Ta zavitek zadostuje, da zadobi velik puding, krema, kolač ali 1 liter likerja prijeten vanilijev aroma.
Vsečina tega zavitka nadomestuje 2-3 stroke dobre vanilije.

Doktor Oetker-jev
pecilni prašek
je najboljši!
Zakonito zaščiten pod imenom
Backin

Od gospodinj pohvaljen in
milijonkrat izkušen

Bactamid
(nadomestek za jajca)
od Dr. Crata in Dr. Oetkerja

nadomestna moč za shajanje testa in barvo jajc, noževa konica tega praška vsebuje moč barve enega rumenjaka kakor tudi moč enega beljaka.
Bactamid se koristno doda vsaki moči, nati jedi in pecivu, posebno omeletam, žličnjikom, rezancem, krpicam, crookom, buhtelnjam, kolačem, maslenemu in krehemu testu itd., nakar se dobi lepo obliko in je lahko prebavljivo.

Dr. Oetker-jev
PRIPOMOČEK
ZA
VKUHAVANJE
za gospodinjjo.

Vsečina tega zavojčka uporabljena po enostranskem navodilu, da 5 kg vkuhanega sadja, želele, marmelade, sadnega sokovja, kumaram in silčenemu stalnost in zabrani njih kvarjenje po plošnosti ter kislosti.

Dr. Oetkerjevi šartlji kakor tudi pudingi, kreme in drugi izdelki se dobe v vseh trgovinah.

BOŽIČNO DARILO VAŠI ŽENI!

Lepo pripravljena miza ji je
vedno v veselje in ponos.

Garniture namiznih prtov in serviet vseh vrst v izbiri.

F. KS. SOUVAN, LJUBLJANA, MESTNI TRG 24

KAKOR PRAVA PERZIJSKA

Vi si želite prijeten dom — primerno božično darilo Vam
bo zato najugodnejše.

Vozlane preproge perzijskih in modernih vzorcev vedno
v zalogi

F. KS. SOUVAN, LJUBLJANA

MESTNI TRG 24

ČITAJTE „DELA VSKO POLITIKO“

NAROČA SE
MARIBOR
POŠTNI PREDAL 22

L. MIKUŠ, Ljubljana
MESTNI TRG ŠTEV. 15

Dežniki

Na drobno! Ustanovljeno leta 1839. Na debelo!

ZOBNI ATELJE

DENTIST **BEVC Jožko**

LJUBLJANA, Gosposvetska 4/1
tel. 3296

ordinira od 9 - 1/2 1, 2 - 1/2 6
podogovoru tudi izven teh ur. ob sobotah
se ordinira le do 4

Jaz ti povem

najcenejše ure vseh
svetovnih znamk,
kakor **OMEGA**,
SCHAFFHAU-
SEN, ALPINA,
dobiš pri tvrdki

I. SOMNITZ, urar
LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 16

„KARTOTEKA“, D. Z. O. Z.

Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/1

Rolex

Telefon 3338

knjigovodstvo

Kartoteke za vse vrste obratov.

MODNO KROJAŠTVO

IVAN MRAK

LJUBLJANA, MIKLOŠICEVA CESTA 13

SOLIDNO DELO
NIZKE CENE

NE ZANEMARJAJTE nege telesa.

O intimni toaleti ne govorimo radi. Vendar pa je za zdravje žene potrebno, da je poučena tudi o tem. Koliko neprijetnosti lahko izostane, če skrbite za dnevno izpiranje. Ne pozabite torej pri irigiranju na razkuževalno sredstvo

SANOFORM.

Navodila o pravilni uporabi so priložena vsaki steklenici. V vsaki lekarni in drogeriji ga dobite.

Lahko pa naročite Sanoform pri **Chemotechni**, d. z. o. z. v Ljubljani, Mestni trg št. 10 (Skabernetova hiša na dvorišču).

Originalne steklenice imajo znak:

Dostojen človek,

- Kaj vas je le premotilo, da ste šli ukrast obleko?
- Da bi prišel pred slavno sodnijo dostojno oblečen.

Lojalno opozorilo.

- Vi bi torej radi mojo hčer za ženo?
- Da, in upam, da bova prav srečna.
- Ampak vi pozabljate, da vam bo moja žena tašča.

Če otrok ni njegov!

Gospa X. se je hotela razporečiti in bi hotela, da vzame s seboj svojega triletnega otroka.

— To ne more biti, gospa! ji reče sodnik, zakaj otrok je po zakonu očetov.

— Kako more zakon njemu določiti otroka, če pa on nikdar ni bil njegov! reče ona.

V šoli.

Učiteljica se je razjezila nad svojim najnemirnejšim učencem, pa mu je tako v jezi rekla:

- Ah, hotela bi biti tvoja mama vsaj dva, tri dni!
- To bi ne bilo napačno... Jaz bom še danes govoril s papanom, pa vam jutri povem, kaj poreče.

Bistvo stvari.

- Že spet si bil zaprt... Kaj si pa zdaj zagrešil?
- Nič, prav za prav. Našel sem denarnico nekega gospoda...
- Pa to ni noben prestop!
- Ni. Samo to nesrečo sem imel, da sem jo našel še prej, preden jo je on izgubil.

KLIŠEJE

vseh vrst za eno-
in večbarvni tisk

JUGOGRAFIKA

d. z. o. z.

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 23.

Za **dobro** smuko in sankanje
potrebujete razen

dobre volje še:

dobre smuči,

dobra stremena,

dobre palice,

dobre maže in voske,

dobre tjulenove kože,

dobre rokavice,

dobre ovijače,

dobre *sanke* itd.

Zato si oglejte vse te predmete v naši
prodajalni

„JUGOŠPORT“

d. z o. z.

Sportni oddelek

LJUBLJANA, Dalmatinova ul. 13

**„Pri smučanju so čevlji
važnejši od smuči“,**

je dejal trener Guttormsen.

Čevlji morajo biti narejeni natančno po nogi.

Smučarske, turistične, lovske in vse druge vrste
čevljev izdeluje v odlični kakovosti, po nizkih cenah

Miško Peternel

Ljubljana, Breg števil. 1

Noblesse

JUVAN

RAVNİKAR

LJUBLJANA • PALAČA • VIKTORIA

SMUŠKE DRESE

**ZA DAME IN GOSPODE PO
MERI IZ PRVOVRSTNEGA BLAGA**

Svoje goste počastimo

ob svečanih prilikah
in zabavah najbolje s

„FRUŠKOGORCEM“

pristnim sremskim
in penečim vinom

Zastopstvo: A. PINTAR

LJUBLJANA

Gospodarska cesta št. 14

Tekmovalec STANE ŠPORN

Vam stoji z vsemi sto- in stokilo-
metrskimi izkušnjami ob strani,
kadar kupujete smuči.

On je šef tvrdke

„ALPINA“, Ljubljana

palača Grafike na Masarykovi cesti

Blago prvovrstno! Cene nizke!

Strokovni nasveti!

Božično darilo našim čitateljem.

Kakor prejšnja leta, izdamo tudi letos družinski koledar za naše naročnike. Prvi del koledarja (26 strani) je določen za knjigovodstvo, kamor si bo lahko vsakdo vpisoval svoje dohodke in izdatke, ki jih bo vsak mesec obračunal, konec leta pa sklenil. Srednji del bo obsegal lepe povesti, poljudnoznanstvene članke, slike in različno drugo razvedrilo. Na koncu bo pa 100 praktičnih nasvetov. Zadnji hip smo uvrstili vanj tudi še novo poštno tarifo, tako da bo vsega 120—128 strani. Velikost 17×24 cm. Koledar bo stal letos za nenaročnike 30 dinarjev.

Vam ga poklanjamo brezplačno. Poslali Vam ga bomo takoj, ko bo natisnjen, najkasneje pa do 4. januarja 1932. Koledar bomo priložili listu «Uspeh». Večina naših naročnikov se je pohvalno izrazila o poučni vsebini tega lista. Zato Vam pošiljamo tudi januarsko številko brezplačno. S tem Vam omogočimo, da še enkrat pregledate «Uspeh» in po obeh številkah presodite, ali nudi tudi Vam kaj koristi ali nima za Vas nobenega pomena. Danes je tako čtivo važno ne samo za poslovnega človeka, temveč za vsakega, ki si mora v potu svojega obraza služiti svoj vsakdanji kruh.

Končno Vam za novo leto poklonimo tudi snopič «Sentimentalnih narodnih napevov», ki jih je priredil L. M. Škerjanc. Če sami ne ljubite petja in glasbe, pa podarite te pesmi tistemu, ki jih potrebuje.

Seveda Vas pa prosimo, da nam tudi Vi napravite malo božičnega in novoletnega veselja s tem, da nam nakažete naročnino za list za vse leto v znesku 60 Din in 2 Din za odpravo koledarja, skupaj torej 62 Din.

Saj veste, da se moramo v teh težkih časih vsi držati gesla

«Vi za nas — mi za Vas».

Bodite prepričani, da bomo tudi naprej skrbeli za to, da boste z listom in z nami na vse strani zadovoljni. Letos smo na splošno željo skrajšali ime «Domači prijatelj» v «Prijatelj».

Želimo Vam vesele božične praznike in srečno novo leto.

Založba revije «Prijatelj».

KOLEDAR 1932 REVIE PRIJATELJ

KOLEDAR 1932
REVIE PRIJATELJ

Priložena je revija „Uspeh“, ki Vam jo poklanjamo.

LETO VI. / ŠT. 1
JANUAR 1932

PRIJATELJ

ILUSTRIRANA
DRUŽINSKA REVIIJA

Sveta noč, blažena noč . . .

Bilo je v tistih časih in tisti božič, ko smo še dijačili in prepevali po zlati Pragi. V tistih nepozabnih časih, ki se vtisnejo v spomin kakor čudna pesem, ki spi in molči vse življenje s teboj in ob tebi, v časih pa se kralj matjaževsko prebudi in te objame s svojo magično močjo in te odnese v svoje kraljestvo, v kraljestvo mladostnih spominov.

In taka pesem je zopet zazvenela, ko lega letos božič na zemljo.

Ona je študirala v Pragi na konzervatoriju, jaz na akademiji. To se pravi, prvo je bilo češko, drugo nemško. Že za časa študiranja pa sva bila oba angažirana na nemškem gledališču. In kakor tako pogostokrat nanese slučaj v človeškem življenju, tako je tudi pri naju dveh nanese: V neki moderni opereti, v kateri sva bila oba zaposlena, je bil presledek med enim in drugim nastopom neznosno dolg: nastopala pa sva oba v istem času in v istem prizoru; postajati po garderobah ni kazalo niti meni, najbrže pa tudi njej ne — pa sva ostala med kulisami na odru, kar smo takrat študenti smeli glede na priliko, ki smo jo s tem imeli, da se kaj naučimo.

In tako je nanese. Slonel sem v svojem fraku ob kulisnem opiraču, ona pa je sedela v elegantni večerni toaleti na stopnicah, ki so vodile na teraso na odru.

Govorila sva šepetaje o igralcih, o njih glasovih, o češkem konservatoriju in o nemški akademiji, o najinih načrtih za bodočnost, o angažmajih, o moji domovini in o njeni družini...

Tako lepo je znala pripovedovati, iz njene gladke nemščine, pomešane s češkim akcentom, je zvenela tako čudna, zamišljena melodija, iz njenih lepih, velikih oči je gorelo, da sem nehote več premišljeval o tistem, o čemer mi ni govorila.

In tako je nanese, da sem pri drugi reprizi kar čakal na dolgi presledek v drugem dejanju. Ne samo jaz. Tudi ona je čakala. In nič nama ni bilo nerodno, kakor bi se spodobilo zdajle zapisati, zardela ni niti ona, niti jaz nisem jecel kaj nerazumljivega o čudnem naključju. Nekaj je bilo jasno med nama, a prav nič se najinim besedam ni mudilo tja, kamor je pred njimi hitelo najino mlado hrepenenje.

Po peti reprizi operete z dolgim presledkom v najinem skupnem nastopu drugega dejanja sva se imela že rada. Prav zelo rada, kakor se imajo radi vsi mladi, navdušeni ljudje, ki imajo daleč pred seboj svetle cilje, nakopičene in obložene s samimi velikimi uspehi.

Kako lep in neumen je čovek, dokler je mlad!

Dobro je vedela, da je moja ljubezen globlja od njene. Bila ni nič mlajša od mene, in zato sem v časih izpoddrsil. Zlasti takrat, ko mi je nagajaje in nalašč nenadoma rekla, da se na-

merava poročiti. V svoji preplašenosti sem jo vprašal, zakaj, namesto s kom.

Za najino ljubezen naju je zavidal ves teater. Vsi so bili trdno v prepričanju, da sva pač naj-srečnejša človeka. In to sva tudi bila.

Sestajala sva se po vsaki predstavi. Če sem jaz prej opravil, sem jo čakal pri odrskem vходу, če ona ni imela opravka do konca, je čakala nekoliko bolj zgoraj v celici. Ko sem tako stopil iz svetle garderobe v temo, me je vedno poklicala s potihno zažvižganim motivom valkir.

In v svetli kavarni na Vaclavovem trgu sva imela svoj tihi kotiček. Pila sva črno pivo in na najini mizici sva imela tablico: zasedeno. Vsak dan.

Dokler ni prišel božič.

«Vidiš, fant moj, na božični večer ne moreva sedeti v svojem rezerviranem kotičku, fant moj, naredila se bova malo družinska.

Zaplamenel sem od sreče. In kdo bi ne? Pred menoj se je kakor na odru odprlo hrepenenje prejšnjih let, ko smo brezglavi in brez doma lavali kakor potuhnjene sence na božični večer iz kavarne v kavarno. Občutil sem vso tisto bolečino, ki stiska na božični večer študentsko srce v tujini, ker ne more domov — ali pa ker nima nikamor iti.

Jaz sem zdaj z njenim povabilom naenkrat stal na mostu, kjer človek zapusti dom svoje mladosti in stopi v novega, zopet ne sam, temveč s svojim dekletom...

Kako čuden je človek na takem mostu, dokler je mlad!

*

«Prišel boš k meni takoj popoldne in ostal boš pri meni vse do polnočnice. Mislija sem že, da ti bo morda ljubše, če povabiva še koga svojih prijateljev. Pa saj veš, nič preveč mi niso všeč; edini Jaro, ki ga lahko prenašam, pa mi je nedavno omenil, da je tudi on že od-dan...»

Komaj da sem slišal, kaj mi je pripovedovala. Božal sem ji v najinem tistem kotičku s tablico «zasedeno» njeno majhno, s finimi, sinjimi žilicami prepleteno ročico in ji v himnalnih akordih orglal o svoji hvaležnosti, o svoji ljubezni in o njenem božanskem instinktu, ki je ravno za božični večer prihranila to prekrasno presenečenje.

In tako je prišel božič. Ob dveh popoldne sem prestopil prag njene sobice. Na mah me je objela topla, brezmejna domačnost ter me posadila kraj plinskega kamina na mehko otomano.

Odeta v svilen jutrnji plašč, je sedla h klavirju in v tistem razpoloženju božičnega popoldne sva polglasno prepevala arije in duete.

V žepu pa sem vrtel škatlico s prstanom, ki sem ga ji hotel zvečer vtihotapiti pod drevesček.

Ko se je ravnalo na četrto uro, ko so padale snežinke najgosteje, je prenehala z igranjem, češ da odide sedaj v mesto. Sama. Po darila za zvečer, da bo presenečenje tem večje, in da bo prav hitro nazaj. Da naj medtem premišljuje, če jo imam zares tako rad kakor ona mene.

Hitro, kakor komaj čakajoč, da se vrne, se je preoblekla, smuknila v kožušek, jaz pa sem se požuril s snežkami.

In prav ko sem ji hotel obuti levi snežni čevlji, ko sem ji hotel svetovati, naj s tako čudovitimi nogami danes ne hodi po mrzlem snegu, sem opazil na njenem kolenu majhno luknjico v svileni nogavici. Molčal sem, da bi je s to malenkostjo preveč ne zadržal in tako ne zavlekel njene vrnitve. Pri tem sem se le moral malo zakesniti, zakaj drugi čevlji si je hitreje in odločneje zapela sama.

Še poljubila sva se, in že je vihrala po stopnicah.

Jaz pa sem stopil k oknu in gledal padajoče snežinke. In čim bolj sem nepremično strmel vanje, tem bolj se mi je večal občutek, da se peljem navzgor. In lepo se mi je zdelo to, tako lepo in svetlo, kakor je bilo vse meni tisti božični popoldan.

Vozil sem se takole že precej časa, moral bi biti že precej visoko, bogve kje že, preden je prišla. Minile so skoro tri ure.

Prinesla je s seboj vse polno zavojčkov. Vsa zasopljena od hitre hoje, vsa v snegu od me-teža, vsa žareča od zdravja in sreče.

Kakor nekje pozabljen in s seboj prinesen smehlja je trepetal na njenih rdečih ustnih.

«Veš, srečala sem prijateljico, nakupovali sva skupaj, ko pa sem bila že namenjena proti domu, me je srečal Jaro. Rekel mi je, naj stopiva malo v kavarno, ko se zvečer itak mi trije

ne moremo videti. Pa sva nekoliko pokramljala. In zdaj, vidiš, in zdaj sem zopet doma...»

Z lahnim smehljam, čudnim, kakor nekje pozabljenim in s seboj prinesenim, je omahnila v plašču na otomano.

Pokleknil sem prednjo, da ji odpnem snežke.

Prav hudomušno sem ji hotel razodeti, da imajo gospodična na kolenu luknjico v nogavici.

Levi čevlji je že doli — toda luknjice na kolenu ni. Kaj sem se zmotil? Da ne vidim več v sobnem mraku? Morda se svila v mrazu skrči? Najbrže. S šalo torej ne bo nič! Torej desni čevlji.

Zdaj pa mi pomežikne i s t a luknjica z njenega d e s n e g a kolena.

Ni potreba, da je to, kar sem zdajle povedal, res, mogoče je le dovtip, ki sem ga kje čital ali slišal — toda tisto, česar nisem povedal, tisto se je zgodilo.

Tedaj je ugasnila v meni lučka onega božičnega večera. Odšel sem z vinograjskih ulic in cest po zasneženem Vavrovem trgu proti Mali strani. Mimo bleščečih se vele mestnih kavarn, zabavišč in hotelov v tiho zasanjanost Starega mesta. Tako sem dolge ure taval po snegu in po ulicah...

Na belih Hradčanih se je razgrnila pred menoj vsa božična Praga. Veličastna in iz snega sanjajoča, da me je premaknilo iz moje otopelosti in da sem zasopel njej naproti. In začelo je peti po vsej široki dolini pod menoj, začelo je doneti nad menoj, in tedaj sem vedel:

Polnočni božič.

Laže mi je postalo, ko sem zavijal svojo samotnost v svetle pajčolane pojočega spomina, laže, toda čisto lahko mi ni bilo odtlej nikoli več.

Gledanje na daljavo

Vse tako kaže, da ni več daleč čas, ko bomo gledali pred seboj opero, ki jo bo radijska postaja v Parizu ali Londonu prenašala iz gledališča.

Moderna prometna sredstva, s pomočjo katerih se dandanes pošta in blago z neverjetno hitrostjo in točnostjo prenašata po zemlji in pod zemljo, po vodi in po zraku, so se razvila skoraj do idealne popolnosti. Ti izumi moderne in najmodernejše tehnike zaslužijo občudovanje, toda ta tehnika postane na mah fantastična, kakor hitro se govori o prenosu slike in zvoka na daljavo.

Telefon in radio sta že prešla v vsakdanjo uporabo, a tudi fotografije, ki se za novinarska uredništva in policijo prenašajo po električni poti, ne vzbujajo dandanes več občudovanja. Tolikanj bolj pa se najširši krogi zanimajo za mogočnost telegrafičnega gledanja in poslušanja dogodkov, ki se odigravajo v večji daljavi. Tu pa je treba najprej napraviti mejo med tistim, kar je že izumljeno ali pa bo v najkrajšem času gotovo odkrito, in med tistim, kar bo vsaj nekaj časa še ostalo produkt nekaterih bujnih domišljij.

Gledanje na daljavo ali, da natančneje povemo, električno in telegrafično gledanje na daljavo, se naslanja na ista načela, na katerih je zasnovano telegrafično prenašanje fotografij na daljavo. Vsaka slika se mora razčleniti na veliko število majhnih delov, tako imenovanih elementov, in vsak element se potem prenese s pomočjo posebnega brzozavnega signala. Vsak brzozavni element se na sprejemni postaji vnovič pretvori v element slike, iz teh sprejetih elementov pa se potem zloži slika. Pri prenosu slik s pomočjo navadne fotografije se slika, ki je sestavljena iz 500.000 elementov, s pomočjo posebnega aparata v nekaj minutah avtomatično razčleni na določno število elementov, in ti elementi se prenašajo in sprejemajo v obliki, ki popolnoma zadovoljuje potrebe novinarskih uredništev in tehnične policije. Pri gledanju na daljavo je pa ta težava, ker bi morala biti vsaka slika v $\frac{1}{15}$ sekunde prenesena in postati vidna. Potemtakem je glavna naloga telegrafičnega ali radiofonskega gledanja na daljavo ta, da se število signalov, ki se lahko prenese v eni sekundi, kolikor mogoče zviša. Slika, ki je sestavljena iz 500.000 elementov, bi se mogla videti

Napačna zveza bo pri gledanju na daljavo prav tako pogosta, kakor je danes pri telefonu: Večkrat ne boste ravno najprijetneje iznenadeni, kadar se boste nadejali, da boste videli »njo«, pa se bo na aparatu pokazala takšnale prikazen.

na daljavo, ko bi se dali napraviti aparati, ki bi v eni sekundi mogli prenesti do sprejemne postaje $7\frac{1}{2}$ do 10 milijonov signalov. Za zdaj še se da z najboljšimi aparati prenesti v eni sekundi samo 15 do 30 tisoč signalov, z drugo besedo, na daljavo bi se mogle gledati samo tiste slike, ki obstojijo iz 1000 do 2000 elementov. Te slike bi bile zelo primitivne in tako nerazločne, da bi se ne mogle jasno videti niti konture, nikan pa detajli fotografije. Risbe in fotografije se dajo tudi z aparati, ki so dandanašnji v rabi, prenašati tako, da zadostuje za potrebe znanosti, ali ker so ti prenos zelo komplicirani in zaradi tega nenavadno dragi, se ti poizkusi primitivnega gledanja na daljavo danes še ne izkoriščajo na praktičen način.

Tehnika nas s svojimi izumi vsak dan vnovič sili, da smo optimisti. Podoba je, da ni več daleč čas, ko bodo

slučajno ali pa po napornih preiskavah in poizkusih izumili aparat, s katerim bomo mogli, sedeč prijetno v fotelju svojega stanovanja, gledati pred seboj opero, ki jo bo radio pariških ali pa londonskih postaj prenašal iz opere. Prav tako bomo tudi lahko »prisotstvovali« različnim važnim sportnim tekmam, slavnostim, sejam in drugim važnim dogodkom, ki so jih emisijske radijske postaje prenašale doslej samo na fonetični način. A brž ko bodo izumljeni ti novi aparati — in to utegne biti že v bližnji bodočnosti, ker tukaj ni tehničnih nemogočnosti — se prične nova doba radijskega gledanja in poslušanja na daljavo.

Dokler se to ne zgodi, smo pa lahko zadovoljni s tem, kar nam je tehnika do danes dala. Če rečemo, da se zadovoljujemo z izumi sodobne tehnike, ne smemo trditi, da smo skromni, ker nam je tehnika v resnici veliko dala, več kakor so pričakovali naši dedje in očetje.

Napačna zveza, ki ne bo neprijetna. Gotovo se ne boste jezili, kadar boste hoteli zvezo s kakšnim državnim oblastvom, pa boste pomotoma dobili zvezo s sliko kakšnega kavalirja.

„Hvala Bogu, vse to so bile samo sanje!“

Večkrat se zgodi, da se vam sanjajo strašne reči, ki vas mučijo vso noč in izginejo šele zjutraj, ko se naredi dan in se prebudite...

Tudi vam se prav gotovo katerikrat primeri, da se ponoči prebudite in se z grozo ozrete po sobi. »Hvala Bogu, da so bile to samo sanje!« vzdihnete olajšani, si otarite potne srage s čela in zopet nazaj zadremljete. Zjutraj, ko vstanete, pa se zopet čudite, češ: »Kaj se je le godilo nocoj z menoj?«

S sanjami se niso ukvarjali samo egiptovski sanjski razlagalci, ampak se bavi z njimi tudi moderna medicina. Precejšnji del psihoanalize se bavi z doživljaji v sanjah, odkriva skrivne vplive in odpravlja na ta način vse mogoče zapreke v vsakdanjem človeškem življenju. Posebnost te vrste so tisti čudoviti doživljaji v sanjah,

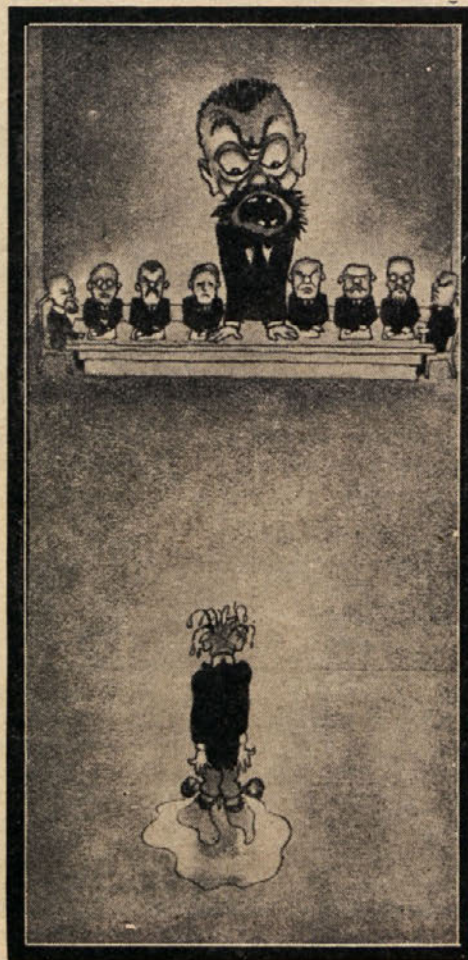
ko ima človek, ki sanja, občutek, da kam pada ali leti, ali, kar se še bolj pogostoma zgodi, da čuti strah, ki ga drži za grlo in duši, da ne more spraviti glasu iz sebe, to je tedaj, kadar zajde brez vsake pomoči v kakšno silno nevarnost, pa si ne more pomagati. V navadnem življenju pravimo temu, da človeka mora tlačiti.

Vsega tega si še dandanašnji ne vemo prav razlagati, dasi se ukvarjajo s tem ljudje že stoletja in stoletja. Zato se je težko lotiti tega problema. Mi vemo, da se v sanjah že davno minili dogodki zopet povračajo kakor na filmskem traku, le da ni tiste duševne vezi, ki bi jih logično vezala. Tako je slika v sanjah večkrat bolj površna, fantastična kakor pa resnična, in to kvari vse sanje. Dognano je, da je dostikrat že roka ali pest, ki jo držimo na prsih, vzrok, da čutimo na sebi kakor svinec težko breme. Da, včasih celo zadostuje, da nas blazina

kje malo tišči, pa se nam v spanju zdi, da leže celi skladi skal na naših prsih. Lokalna hladnota, ki jo občutimo, kadar spimo, če se malo razodenemo ali če nam gleda noga izpod odeje, je dostikrat vzrok, da se nam zdi, kakor bi kam padali ali leteli. Že samo kapljica na vratu nam lahko vzbudi občutek, da nas kdo davi ali pa stiska za vrat.

Slaba vest, ki nam na vsak korak ustvarja slike preganjalcev, ljudi, proti katerim smo se kakorkoli pregrešili.

Izkušnja pred izpraševalno komisijo, ki je spravila že marsikoga izmed nas prav pošteno v pot.

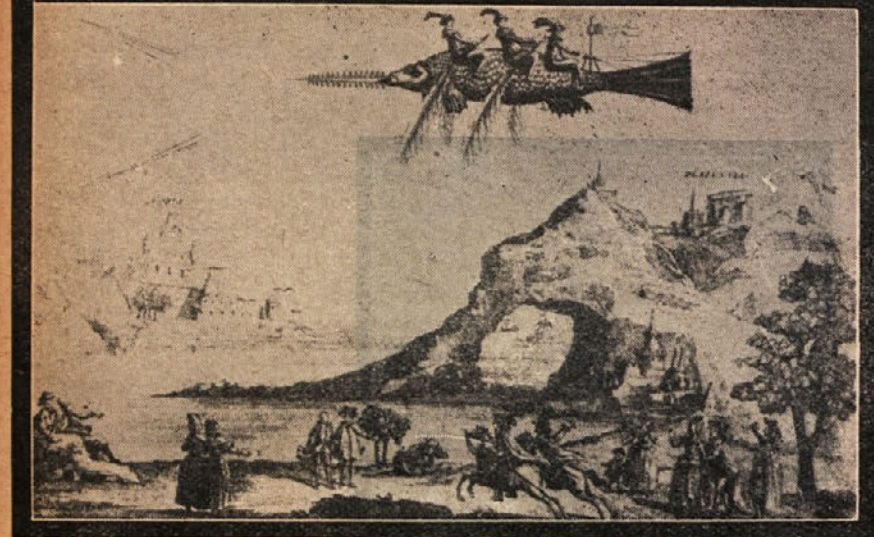
Prve zračne ladje in njih izpopolnjevanje

Brata Montgolfier lahko z vso pravico imenujemo pradedi današnjega »Zeppelina«. Že 5. junija 1783. leta sta se s svojim balonom v francoskem mestecu Anonu prva dvignila v višave. Ta njun balon je imel obliko žoge in je bil iz platna, oblepljen pa je bil s papirjem. Omot je bil debel 11 milimetrov. Balon je bil napolnjen s toplim zrakom, ki se je s pomočjo posebne svetiljke tudi v višavah sproti segreval. Malo kasneje sta brata Robert pripravila posebno raztopino kavčuka, ki je napravila platno neprodirno. Nekako v istem času je fizik Charles izumil vodik, ki ga je dobival iz železa in žveplene kisline. Tako se je dne 7. avgusta 1783. leta vzdignil v zrak drug popolnejši balon, napolnjen z vodikom. Prva za bratoma Montgolfier sta odrinila v višave z balonom dne 21. novembra 1783. Pilatres de Rhone in markiz Darlane. Kmalu nato sta se vzdignila tudi fizik Charles in Robert. Njun balon je bil napolnjen s plinom in je imel 380 kubičnih metrov prostornine. Preletela sta z njim 40 kilometrov. Tokrat je bila višina prvič regulirana s pritežkom. Ko sta se drugič dvignila, sta dosegla 2800 metrov višine.

Dne 17. januarja 1785 je poizkusil Pilatres de Rhone s spremljevalcem Romanom preleteti kanal La Manche, a pri tem poizkusu je oba doletela smrt. Da bi lahko dajal smer svojemu balonu, je Rosie za svoj z vodikom napolnjeni balon privezal še enega, napolnjenega s toplim zrakom. Svetiljka iz tega pa je vžgala vodik, in balon je eksplodiral. Pred njima sta dne 7. januarja 1785 srečno preletela kanal že Blanchard z Američanom Giorijem, ki se je zatem dvignil z istim balonom tudi v Berlinu, prvič 1789. leta.

Težava, kako najti način, po katerem bi se dajala balonu smer, je ovirala nadaljnji razvoj balona. Napravili pa so vendar nekaj poletov v znanstvene svrhe. Tako je dosegel Lissac leta 1804. višino 7000 metrov, Gleiser je v letih 1862. do 1866. dosegel celo 8500 metrov, a Berson s Syringom je potolkel leta 1901. ta rekord s tem, da je dosegel višino 10.800 metrov.

Uporabljali pa so balon tudi v vojnah. Najprej v ameriški državljanski vojni leta 1862., potem pa v letih 1870 do 1871, ko so oblegali Pariz. Takrat se je vzdignilo v zrak 65 balonov s 102 osebama. Od tega velikega števila balonov jih je prišlo samo pet v sovražnikove roke.

Kako so si ljudje v 16. stoletju zamišljali leteči stroj. Zanimiva so vesla iz perja, ki spominjajo na ptičje peroti in ki so se jim zdeli potrebna za letanje po zraku.

Balon se je razvijal takole:

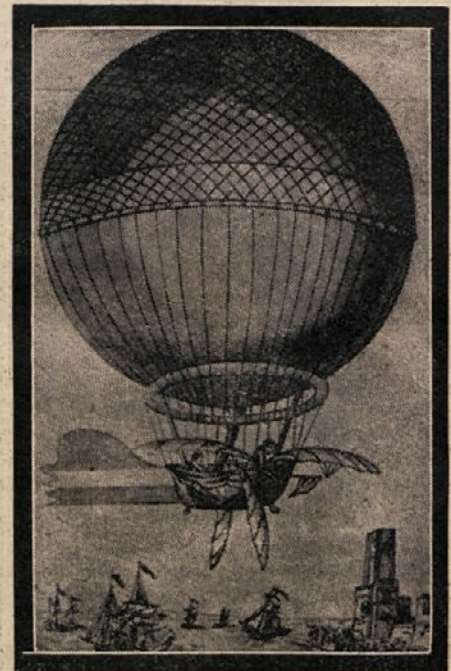
1852. leta	2500	kubičnih metrov	—	Guifare
1855. „	3500	„	„	— Guifare
1872. „	2408	„	„	— Hennlein
1883. „	1060	„	„	— Tisandrie
1884. „	1250	„	„	— Renard
1897. „	1864	„	„	— Schwarz
1900. „	622	„	„	— S. Dumont
1900. „	11.300	„	„	— C. Dumont
1902. „	2600	„	„	— Lebodje
1906. „	2300	„	„	— Peresval
1906. „	11.500	„	„	— Zeppelin
1908. „	15.000	„	„	— Zeppelin

Na svoji zračni ladji je Guifare uporabil parni stroj, Tisandrie in Renard elektromotorje. Vsi ti poizkusi pa so ostali brezuspešni zaradi velike teže teh pogonskih sredstev. Šele ko je Deimler izumil eksplozivne motorje na bencin, je začela napredovati gradnja zračnih ladij. Santosu Dumontu je uspelo zgraditi zračno ladjo, ki se je dala voditi. Bila je 39 metrov dolga in 6 metrov široka. Vsebovala je 390 kubikov plina in je imela motor, močan 12 k.s., ki je razvijal hitrost 25 km na uro. Njegov let okoli Eifflovega stolpa je trajal pol ure. To zračno ladjo je odkupilo francosko vojno ministrstvo, ki je edino še nadalje pospeševalo razvoj letalstva, a je vse bolj in bolj obračalo pozornost aeroplanom.

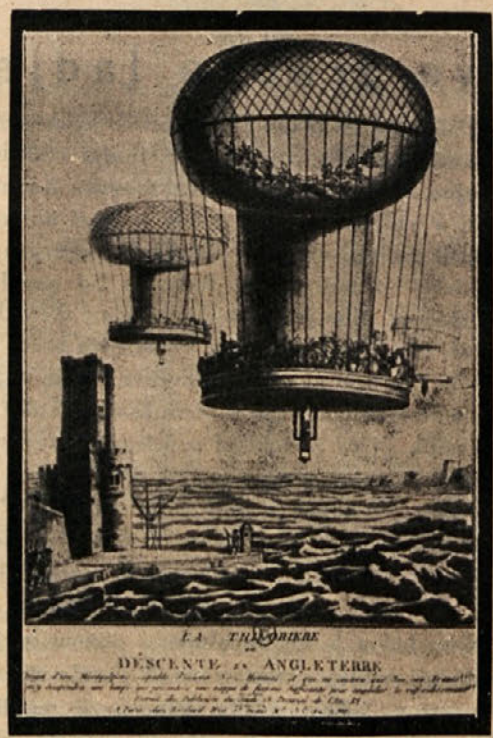
V Nemčiji sta prva poizkušala zgraditi zračno ladjo Parsewal in Bross. V tem času je v Ameriki zgradil prvo zračno ladjo neki Schwarz, Zagrebčan. Ker pa nikjer ni mogel dobiti materialne zaslombe za svoje ideje, je odšel s svojimi načrti v Nemčijo, kjer je prišel v stik z grofom Zeppelinom. Zdi se, da je Zepelin vse svoje ideje zasnoval na Schwarzovem izumu, ki je umrl v največji revščini. Ker so se ondi kar naprej pripravljali na

vojno, so Zeppelina v Nemčiji na vso moč podpirali, in tako je bil že leta 1900. zgrajen prvi »Zeppelin« s prostornino 11.000 kubičnih metrov. Leta 1906. je bil zgrajen z državnim denarjem tudi drugi »Zepelin«, ki je bil opremljen s precej močnejšimi motorji in je bil veliko lažji od prvega.

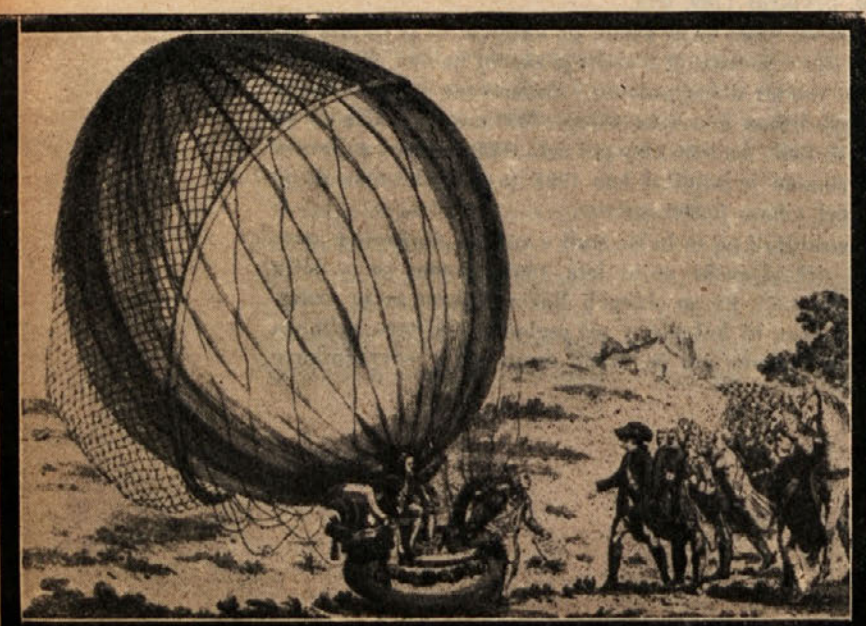
Čeprav se je vedelo, da »Zeppelini« v vojni skoraj niso mogoči za prevoz vojakov, so jih v Nemčiji ven-

Prvi polet čez prekop La Manche sta napravila dne 7. januarja 1785 Blanchard in Giffroi.

Montgolfierjev balon prileti v Anglijo.

Blanchardov leteči stroj.

Ta karikatura kaže, s kakšno resnostjo so sodobniki pričakovali prvo zračno ladjo.

darle gradili dalje, ker so mislili, da se bodo dobro izkazovali v izvidniški službi na morju. To se je v svetovni vojni tudi res pokazalo. Tako je imel zadnji vojni »Zeppelin«, zgrajen v tvornicah Schiemelanz, prostornine 56.000 kubičnih metrov.

Po vojni je bila v Nemčiji gradnja zračnih ladij po versailleski pogodbi prepovedana. Razen tega je morala Nemčija svoje zračne ladje odstopiti zaveznikom. Tako je iz »Zeppelina 72« nastal »Dixmuiden«, ki je meseca septembra leta 1923, preletel okoli 8000 km v 118 urah. V Angliji so začeli graditi zračne ladje tipa »Zeppelin« šele 1919. leta, ko so se okoristili z nekim za časa vojne sestreljenim »Zeppelinom«. Američani so dobili na račun reparacij največjo zračno ladjo »Zeppelin-T. Z. 126«, ki so jo prekrstili v »Los Angeles«. Z njo je meseca oktobra 1924. leta Eckener preletel 8050 kilometrov dolgo pot iz Nemčije v New York v 81 urah.

»Zeppelin«, s katerim je Eckener napravil leta 1929. polet okoli sveta in prevozil 33.632 kilometrov dolgo pot, je dolg 235 metrov in ima 105.000 kubičnih metrov prostornine. Opremljen je s petimi motorji (vsak po 550 k. s.), ki so vdelani v posebnih gondolah. Novi »Zeppelin«, ki ga zdaj grade, bo imel 150.000 kubičnih metrov prostornine in osem motorjev (skupno 4800 k. s.). Z njim se bo lahko letelo tudi v najslabšem vremenu z brzino 140 km na uro, tako da bo pot iz Evrope v Ameriko trajala vsega petdeset ur. Kakor vemo, so začeli Angleži po katastrofi zračnega orjaka »R. 101« graditi novo, še večjo zračno ladjo, kakor je bila ta.

Ni pa dvoma, da se delo tudi tukaj ne bo ustavilo in da bo tehnika na vse strani tudi na zračnih ladjah kmalu pokazala svoj veliki napredek, tako da se bodo »Zeppelini« zdeli našim potomcem tako, kakor se nam zdi Montgolfierjev balon.

D ž i u - d ž i c u

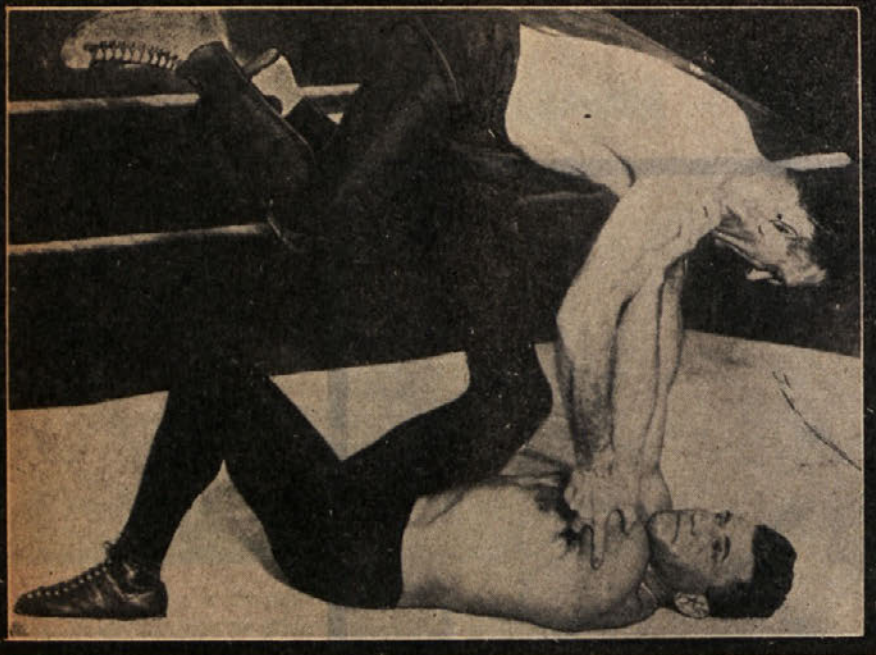
Koristna umetnost.

Džiu-džicu je umetnost, s pomočjo katere človek lahko brez vsakega orožja prepreči ali odbije naskok svojega fizično veliko močnejšega nasprotnika ali pa ga včasih tudi popolnoma onemogoči.

Ta umetnost izvira iz Japonske in je skoro toliko stara kakor japonski narod. Prvi jo je gojil japonski plemiški red Samuraja, čigar dolžnost je bila obramba dežele. Razen sablje, ki so jo nosili ti plemiči, niso oni

imeli drugega orožja in se je večkrat zgodilo, da so se v borbi z neprijateljem tudi z rokami spoprijeli z njim. Japonci niso krepki ljudje, da bi se mogli zanašati na svojo naravno moč, a ker so se večkrat zgrabili s plemeniti, pri katerih so bili moški nenavadno razviti v primeri z njimi, so oni dostikrat podlegli v teh bojih.

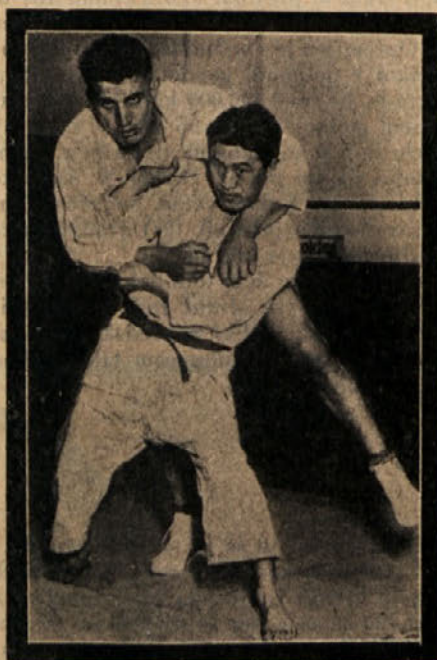
Kdor se hoče naučiti to umetnost, mora uporabiti nenavadno veliko časa. Prvič, ker so napadi tako različni,

Dober prijem v ležečem položaju.

in drugič, zaradi vežbanja iz anatomskega spoznavanja človeka. Toda ni samo znanje, ki ga človek doseže, če se uči te umetnosti: mimo vsega drugega se krepi tudi telo, ker se vsa pozornost pri džiu-džicu obrača na okrepitev mišic. Zato se v začetku učenja izvajajo gibi in vaje, ki jim je namen, da telo kolikor mogoče utrde, zlasti roke, noge in vrat. Kadar so te vaje, ki obstoje iz gibov prstov in dlani, iz jačanja pesti, iz pripogibanja itd., končane, potem se začneta izvajati obramba in napad, pri čemer sodelujeta po dve osebi ali po več. In zdaj je treba izkoristiti svoje anatemske znanje, ki vežbalca seznani zlasti z občutljivimi mesti, ki so cilj napadov pri vzajemni borbi.

Džiu-džicu se zlasti uporablja tedaj, kadar imamo pred seboj fizično močnejšega nasprotnika ali pa šibkejšega, ko bi ta zavijtel orožje proti nam. Umetnost tiči zdaj v tem, da takšnega nasprotnika ali onespособimo za boj, če je močnejši od nas, ali pa da ga raz-

Japonec je spravil svojega nasprotnika na pleča.

orožimo in storimo nenevarnega. Kako se to zgodi, je odvisno od prilike in načina naskoka. Za vsako priliko je poseben prijem, ki z njim napadalcu onemogočimo, da izvede svoj napad. Teh prijemov je dosti in bi bilo preobširno, ko bi hoteli vse popisati.

Naše slike kažejo posamezne prijeme, iz katerih se vidi, kako neverjetno malo moči je treba, da postane napadalec popolnoma nenevaren. Sicer pa je razen mojstrov, ki poznajo vse trike, le malo Japoncev, ki bi poznali vse prijeme. Takšnih prijemov je do dve sto petdeset, izmed katerih je okoli dvajset gibov ali udarcev, ki so smrtni. Izmed teh udarcev jih je največ s pestjo. Če si hoče kdo okrepiti pest tako, da bo mogel udariti, kakor je treba, si jo mora vsak dan uriti, kar se godi s tem, da udarja z njo po deski tako dolgo, dokler je z udarcem ne prelomi. Udarcec je smrten, če prileti na nosni koren ali pod grlo ali pa pod uho.

Dasi je, kakor vidimo, prav koristno poznati džiu-džicu, ker se človek lahko ubrani nenadejanih napadov, vendar nima ta umetnost posebnega pomena za tistega, ki si ne zna hitro pomagati. Koristi pa tistemu, ki se zna hitro odločiti, spretno zasukati in dobro pogoditi. Zakaj sicer se lahko zgodi, da ga vzlic temu, da dobro pozna džiu-džicu, kdo na meh odere.

Mlad Japonec premaga z džiu-džicu bokserskega šampiona Dempseja.

Haydnova sonata

Komponist Haydn je imel zelo hudo ženo. Leta 1770. se je prehladil in dobil mrzlico. Moral je v posteljo. Zdravnik mu je prepovedal, da ne sme duševno delati. Stroga ženica je pazila ob postelji, da bi se mož ne pregrešil.

Neko nedeljo je šla v cerkev. Haydn se je potuhnil, kakor bi spal. Komaj je bila žena zunaj, je že skočil iz postelje in pričel komponirati novo sonato. Ko je komaj končal prvi del, se je žena vrnila. Zaslišal je njen korak, pograbil papir in svinčnik ter švignil pod odejo. Ko je žena kmalu nato začela pripravljati kosilo, je kar v postelji mrzlično nadaljeval započeto delo.

Ta sonata se je izgubila. Haydn je sam o nji pri-povedoval svojemu prijatelju Griesingerju.

Gledališki pregled

OPERA.

(Premiere: Laterna, Viktorija in njen huzar, Damski lovec, Car se dá fotografirati. Gorenjski slavček pod milim nebom.)

Z Vítězslav Novákovo «Laterna» je otvorila opera sezono 1931/32. Libreto je posnet po istoimenski Jiráskovi drami, češko naslovljeni «Lucerni». Obravnava čase, ko je bila še tlaka, in nam kaže nekaj tipov iz tiste dobe. Glavne osebe so mlinar, njegova rejenka, vaški učitelj, vaški godci in njih boljše polovice, zastopniki gosposke in tudi dva povodna moža. Dejanje se odigrava v mlinarjevi sobi, pred mlinarjevo hišo in v gozdu, deloma v ribniku, kjer modrjeta oba povodna moža o tem in onem. Torej je romantičnega ozračja v libretu dovolj, vendar se mi zdi snov bolj primerna za dramo kakor za opero. Novákova glasba je mojstrovina svoje vrste, ki se giblje nekako med romantično in impresionistično strujo. Rekel bi, da so melodični in ritmični elementi bolj iz prve (romantične) smeri, harmonski in instrumentalni pa bolj iz druge (impresionistične). V melodiki ljubi Novák gradacije, kakršne smo vajeni slišati v njegovih orkestralnih skladbah in kantatah (Pesem o večnem hrepenenju. V Tatrah, Toman in gozdna vila, Mrtvaški ženin in Vihar so melodično delani po podobnih principih kakor Laterna). Orkester mu je pa v naštetih delih bolj masiven kakor v Laterni. Vzrok tiči v tem, da je kompozist pri operi moral paziti na to, da bi orkester pevec ne preglasil in se je pri tem «omejil» na solistično instrumentacijo, kar je tipičen znak impresionistov. «Omejil» pravim zato, ker se skladbam z mnogimi melodičnimi gradacijami mogoče poda bolj masivna instrumentacija. To navidezno nesoglasje v slogu pa dela stvar težje sprejemljivo, kar operi ni ravno v prid. Pri ponovnem poslušanju se pa zadeve čudovito izenačujejo, morda zaradi tega, ker se poslušalec lahko posveti pretežno enemu delu umetnine, to je glasbi — ker mu je besedilo in potek dejanja še v spominu. Stvar, ki pa pri ponovnem sprejemanju pridobi, je brez dvoma kvalitetno močna. In zato smo upravi gledališča hvaležni, da nas je seznanila s tem delom, ki zaradi slabega obiska pri premieri ni imela tistega zunanega uspeha, ki bi ga bilo pričakovati in ki bi ga stvar tudi zaradi izvrstne izvedbe zaslužila. Opero je dirigiral prav izčrpno Niko Štritof, režiral pa v pravilnem romantično-pravljicnem slogu Bratko Kreft. Sodelujoči so vsi v polni meri izpolnili svojo dolžnost, zlasti Gjungenac-Gavellova in Janko sta zgled pevcev, ki so vedno zaposleni, pa vendar v vsaki novi vlogi sveži. S temeljito šolo sta se oba zagotovila proti nedisponiranosti, nikdar ne forsirata in nikdar ne silita na odru v ospredje na škodo drugih. Škoda, da v «Laterni» nimata daljših zdržnih pevskih linij, kjer bi

bila dana možnost polnega razvoja glasov. Thyerrijeva je bila imenitna knežna, vloga ji leži po glasovnem obsegu popolnoma in tudi pevsko je hvaležno pisana. Prav svežega učitelja Zajička je postavil na oder Gostič, ki je glasovno vedno dober, v igri pa se razvija od vloge do vloge. Španova je kot tip Ksantipe bila odlična. Navzlic divjanju na odru, ki ga vloga zahteva, ni pozabila na pravilno petje in je zlasti vokalizacija bila brezhibna. Oba povodna moža, Kovač in Rumpel, sta vseskozi ustrezala. Kovač kot dober hudomušnež s primerno dozo humorja, Rumpel pa mi je imponiral posebno v nizkih legah, ki so za basiste najtrši oreh. Tudi vse manjše vloge so doprinesle svoje k celoti. Zupan je svojo gosposko vodil tudi s primernim humorjem in moram pri njem posebno pohvaliti jasno izgovorjavo, ki je pri njegovi vlogi glavna zadeva. Zbora je malo in je bil dober, orkester prav tako.

«Viktorija in njen huzar» se imenuje opereta Paula Abrahama, ki je povsod, kjer jo izvajajo, šlager sezone. Nisem kdove kako vnet za operetno robo, pa je pri nas — zavoljo blagajne — postala potrebno zlo. Viktorija pa ni ravno najhujše zlo v tem žanru, ker je narejena iz tehničnega pogleda imenitno, po invenciji pa spada k operetam, v katerih ni skoraj nič nakradenega. Vsaj v glasbi ne. Instrumentacija je celo prav originalna. Po petkrat, šestkrat zapovrstjo se ponavlja isti ritem, ista melodija, isti šlager — pa je instrumentacija tako prebrisana, da to ponavljanje vendarle ne ubija. Ponekod se mi je zazdelo, kakor bi slišal vojaško godbo, ki ima nekaj zase — zlasti če se oglasijo ritmi koračnice. Tudi ima Viktorija to prednost, da ni preveč sentimentalna. In to prednost, da navzlic 99 % neverjetnosti ostaneta še vsaj 2 % verjetnosti. Dr. Švara jo je temeljito naštudiral in vodil predstavo v zelo živem tempu. To je bilo tudi potrebno, ker je opereta zelo dolga. Uprizorili so jo pri nas večinoma z opernimi močmi, kar je čisto v redu; če že moramo gojiti opereto, naj bodo predstave blizu opernim. Poličeva je podala Viktorijo imenitno, Gostič pa huzarskega ritmojstra. V dvojici Ribičeva-Peček je Peček bolj opereten in zaradi tega boljši. Za svoje vloge je Peček tako dober, da bi se postavil na vsakem operetnem odru. Ribičeva me je v petju in igri tudi zadovoljila, niso mi pa ugajali njeni kostumi. In operetnost kot taka. Mislim, da bi s šibkejšim partnerjem vsi ti «nedostatki» ne bili nedostatki. Zupan je svoji vlogi dal vso nobleso, ki jo vloga zahteva. V petju pa se je le z glisandi oddaljil od opernega petja in so bili ti glisandi prav na mestu. Razposajena dvojica sta bila Španova in Janko, oba sijajna v igri, prozi in petju. Zdi se mi, da je Janko v vsaki vlogi na mestu, pa naj ga postavi tja Mozart, Novák, Weinberger, Weill, Puccini, Bravničar, Borodin, Verdi, Beethoven, Kálman, Abraham, Metuzalem, Adam ali Eva. S Španovo pa zadeva ni dosti drugačna. Balet (girlji) je bil povsod precizen in sočen, najboljši pa v 1. dejanju v ansamblu: «Moja mama je iz Yokohame» ali kako se že tisti šlager imenuje.

«Damski lovec» je baletna opera. Napisal jo je Delannoy, ki jo imenuje igro gest. Šah in na koncu mat belemu. Žrtev je lovec. Prav konkretno ga je podal baletni mojster Golovin, partnerica «Lepi maj» mu je bila pri premieri Smerkoljeva, pri reprizi Moharjeva. Obe sta svoji nalogi rešili šarmantno in s tehničnega stališča skrajno precizno in disciplinirano. O našem skromnem baletu se je itak kar najbolj pohvalno izrazila režiserka in koreografka zagrebškega gledališča Margareta Fromanova, kar je več vredno, kakor če to storim jaz. Pevske vloge, ki so pa bolj podrejenega značaja, a težke, so bile vse v prav dobrih

rokah. Izkazali so se poleg znatnejših solistov Majdičeve, Kogejeve, Primožiča, Zupana in Kovača vsi, tudi zbor. Kreftova režija je bila idealna, štrif je pa zlasti dinamiki posvetil vso pažnjo.

Večer je dopolnila oziroma soizpolnila Weillova detektivska groteska «Car se dá fotografirati». Besedilo je napisal Georg Kaiser. V razkošno-preprostem ateljeju (režija tudi Kreft, inscenacija Uljanišček — kakor tudi pri «Damskem lovcu») se vrsti slika za sliko kakor v filmu. Nastopa car s spremstvom, vsa živa garnitura fotografskega ateljeja Angéle in vsi dvojniki te garniture. Naposled pa še policija in vojaštvo — pa na koncu ni nobene žrtve. Car se niti ne zave, v kaki imenitni družbi je bil. Glasba je ponekod romantična, ponekod šlagerska in še kaj, tudi gramofonska vložka skrbi za pestrost. In zbor v orkestru. Štrif je divjo zadevo pognal v divjem tempu, da del občinstva ni prišel niti do sape. Pri precej masivno pisanem orkestru je prišel tekst le po zelo pazljivem poslušanju do veljave, pri ponovnem slišanju se človek lahko bolj osredotoči na glasbo. V dominantnih vlogah sta se izkazala Gjungenčeva in Janko, nadalje Poličeva, Ramšakova, Zupan i. dr. Orkester je bil ritmično krepak, zbor precizen, pa premalo številen. Za ljubitelje novejših glasbe sta prinesli obe enodejanki («Damski lovec» in «Car») dosti zanimivega zlasti z ozirom na orientacijo glasbenikov današnje Francije in Nemčije. Ob priliki kraljevega tedna so dali dve zelo uspeli predstavi Foersterjevega «Gorenjskega slavickega» na planem. Obe predstavi sta imenitno uspeli in bili sijajno obiskani. Druge predstave se je udeležila tudi kraljica. Zbori so bili ojačeni s pevci in pevkami «Ljubljanskega Zvona» ter so bili perfektno naštudirani. Od solistov so se odlikovali Gostič, Janko, Zupan in Ribičičeva, Španova in Popovičeva. Tudi vse manjše vloge so bile v prav dobrih rokah. Akustični problem je rešil ravnatelj Polič zelo posrečeno, navzlic precejšnji oddaljenosti orkestra od odra je šlo vse precizno. Tudi je bilo dinamično razmerje med pevci in orkestrom popolnoma pravilno. Prostor pred Tivolijem se je izkazal za predstave pod milim nebom zelo primeren, «Gorenjski slavicke» pa je z zeleno okolico in z večjimi dimenzijami le pridobil. Poizkus je tako posrečen, da vpije po nadaljevanju. Vsaka opera na planem seveda ne bo šla, kaka «Aida» ali «Prodana nevesta» in še druge pa prav gotovo. Tudi zanimanje za predstave v naravi je bilo stoodstotno. Mogoče bi bilo edino o tem razmišljati, ali je jesensko deževje v septembru najprimernejši čas za to, ker ni dosti manjkalo, pa bi vreme pokvarilo vse načrte in nastalo bi tudi dovolj nekritih stroškov.

Priznatej. ljubljanskega dr. Slavko Osterc.

Dr. M. K. 1932, 16 (št. 1. j. j. j.)

DRAMA.

Dne 23. septembra 1931.

Ljubljanska drama je otvorila letošnjo sezono z igro v dveh dejanjih Slavka Gruma: «Dogodek v mestu Gogi» v režiji prof. O. Šesta. Igra je bila presenečenje in dogodek za publiko, igralce in kritiko. Že scena tega nenavadnega dela, njeni lutkarsko v mračne svetove zaklenjeni ljudje, ki «odhajajo samo še po neizbežnih poslih» in so «kakor prilepljeni med ogledali, stenski sliki in omarami» — že scena «Dogodka» razodeva bistvo igre: v pošastno neresničnost odmaknjen svet, prerez hiš z grozničavo-bolnimi stanovanjci. Za vsakim oknom se dovršujejo v podzavesti slikale zatajene človeške boli in usodnosti, presekanje po rezkem humorju življenja. In vendar je vse le miselna zgradba, niz slik, ki jih nevidno prikazuje tajinstveni veslač po razmaknjenih prepadih nesproščenih duš — autor-psihiater.

Razdelitev odra v celice ustvarja vtisk automata, ki potiska na oder zdaj zlohotni starki-opravljaljki, Tarbulo in Afro, zdaj zaznamovanega hotneža Klefa, vizionarnega naddavkarja, blaznega Gapita, brezveznega solista v tej človeški streljarni. V ospredju stoji ljubavna zgodba študentke Hane in njenega živalskega zapeljivca, komija Preliha. Ta zgodba je nekam iz celote iztrgana in tvori realističen protiutež ostalih figurin: grbavca Teobalda, igralskega duševnega boleštnika, v višavah blodečega nečloveka Klikota, ki ga Hana zaman vabi v svoj objem.

Vsa «dogajanja» na odru podčrtavajo halucinirani glasovi, škripanje starega pohištva in tiktakanje nevidne ure teatralično plat igre in mestoma prividnih, ljudem podobnih pojavov (mirna žena v naslanjaču).

Režija ni docela sledila vsem avtorjevim bogatim opazkam, a vendar je uprizoritev Grumovega prvenca dosegla svojevrsten uspeh vsled skrbne priprave in po večini pravega razumevanja vlog.

Mesto Gogi ni in vendarle je v nas, kot ni «dogodkov» v ljudeh, ki so že «opustili življenje», a kljub temu utripa mehanizem njihovih speh razodetij dalje. Zavestna izgrajenost Grumovega dela pa ostavlja nezadoščenje, oživilno po smešnih prizorih očeta Kvirina in birača Kapsa, potrpežljivi razumnosti gospe Prestopilove in gorostasni izbruh pijanega slikarja, iščočega v omami izhoda iz mesta Gogi, a vrtečega se okoli samega sebe. Ideja, da bi menjal stanovanje in s tem dosegel odrešenje, je zaeno krik njegove in izliv filozofije mesta, izražene v besedah: «Morebiti bi se mi potem kaj preokrenilo, morebiti bi se mi v novem stanovanju zaživel kako drugače — storim, storim, še jutri znabiti — novo, svetlonovo življenje!»

Gogi je tedaj naš svet udušenih hrepenenj, zamolčanih boli in nerojenih radosti.

Kot blazniki — lutke se poganjajo ljudje v rešetke svoje nesvobode k solncu, k dogodku. Toda niti Prelih, ki ga Hana rani, da izgubi spomin, ne umrje. In dogodka ni. Analiza teh «dogodkov» je Grumova igra. Torej odrski poizkus.

Uprizoritev. Režija je privila grozotnost scene do viška, v čisti teater. Izmed igranih vlog je ustrezala Rakarjeva (Tarbula), kot Afro smo videli V. Juvanova in kot gosta M. Bučarjevo (v isti vlogi). Prvi stvar ni šla do živega, druga je pokazala rutino, izčrpala pa «javnega mnenja» mesta Goge ni. Klef (Lipah) je stilno markiran, svojevrstno dober je Skrbinski umrli naddavkar in Jermanova odlična vloga je Julijo Capit. Hana (Šaričeva) se je v kesnejših uprizoritvah bolje vživela v svojo nelutkarsko Hano, gospa Tereza (Marija Vera) je bila upodobljena življenjsko-verno.

Grbavec Teobald (Gregorin) pa zasluži priznanje za fino niansirano študijo nesrečnega psihopata. Gospa Prestopilova (Medvedova) je bila igrana v smislu skicirane vloge trudne žene. Železnik kot pisar je osvetljeval le Hanino dogajanje, čvrsto sta odigrala vneseno burleskno medigro Cesar (birič Kaps) in oče Kvirin (Daneš). Kralj (pijani slikar) in punica pa sta vplivala s svojim nastopom v mračnem vzdušju igre odrešilno. Povsem naturalistično podčrtan je Levarjev komi Prelih. Če omenimo še mirno ženo (Gabrijelčičeva), podano v skladu z okolico, Potokarja (Konrad), skrivnostno Juto (Mira Danilova) in bolj ali manj srečne meščane, ki bi jih izmenoma lahko igrali tudi močnejši igralci — je sklep o igranju, zlasti epizod ugoden in režijsko učinkovit.

Dne 24. septembra 1931.

Zopet sočasno razdeljen oder: «Pritličje in prvo nadstropje», J. Nestroy. Burka s petjem v treh dejanjih. Režiser: prof. Osip Šest. Slovensko priredil prof. Franc Kobal. Igra malone ves ansambl. Nestroy se je pri nas udomačil, saj je njegova bujna, seveda nesodobna teatralika še vedno učinkovita. V pritličju stanuje Blaž Trpin (Lipah), v prvem nadstropju bogataš Edvard Srečnik (Levar). Trpinova žena je primožila v zakon Lucijana (Železnik), Srečnik ima hčerko Ido. Ljubezen prodre iz prvega nadstropja v pritličje, siromaki obogate, spekulant obuboža, ljudsko zdravje in pamet zmaga nad korumpirano boljšo družbo, a končno se vse lepo konča s poroko med nenadno obogatelim Lucijanom in pravoverni žensko Ido. Vmes zabava narod pretkani sebičnež Stefan, strežaj, in v smislu vseh starih komedij je potrebna tudi zaljubljena hišna Barbka in operetni snubec Stanarinšek s kolego Ninom Medizzo (Skrbinšek in Sancin). Kaj bi tedaj problemovali! Dunaj in ostali svet menda še danes ceni edino, kar je v Nestroyu neporušljivega: čistokrvnega igralca, ki je poznal ljubezen sobaric in okus Pratra v najboljšem smislu. Seveda se v prevodu razni Grahki, Hreni in Vrbani Smoleti ne čujejo tako živo in neverjetno pristni kot v domovini avtorja, a trud prireditelja je bil uprav zato tem večji. Režija je v rokah prof. Osipa Šesta, ki je z lokaliziranimi kupleti, s pospešenim tempom (ne pa preveč udarnim) in z malim orkestrom ustvaril veselo kopico zmešnjav in burkastih čudežev za manjši ali večji uspeh slovenskega Nestroya, spadajočega brezdvomno v njegovo režijsko področje, kajti Nestroy je teater, in kaj hočemo več od njega.

Igranje je poteklo po težki otvoritveni predstavi z lahkotno brezskrbnostjo, kakršno stara komedija iz starega časa zahteva. Omeniti je posebej Skrbinšek a z izdelanim tipom hišnega gospodarja, z velikimi vlogami preobremenjenega Levarja — sledilo je še pet novih uprizoritev! — in zanimivo komiko Sancina, propisnega otroka solnea Železnika (Lucijan), karikiranega Stefana (Cesar) in svežo dvojico Trpinovo (Lipah, Juvanova). Svoj težki križ je veselo prenašal Kralj kot Vrban Smole. Uprizoritvi je kajpada poznati naglica, ki ne dopušča podrobne izdelave. Scenograf Uljanjščev je dal teatru, kar je teatrovega.

Dne 26. septembra 1931.

Ivan Cankar: Kralj na Betajnovi. Drama v treh dejanjih. Režiser: Ciril Debevec.

«Priatelj, to je pot, po kateri hodim. Ni me strah in ne sram in z jasnim čelom stojim pred Vami. Kdor mi more kaj očitati, naj govori, naj ne trči z mano» (Kantorjev sklepni govor).

Nova uprizoritev «Kralja na Betajnovi» v režiji Cirila Debeveca je vnovič poiskala subtilne plati te drame in odkrila nov pogled v njeno idejno veličino. V Kantorju smo do zdaj gledali na odru samozvanega kralja-trinoga svoje okolice, morilca in sleparja, ki «ni tiholazec, sramežljiv, bojazljiv, omoraljen tiholazec...» Njegov boj z Maksom — so prve uprizoritve režijske zamislile kot boj ponosnega, maščevalnega vagabunda in sanjača s Kantorjevim svetom brezobzirne moči in nezadržne oblastiželjnosti «za vsako ceno in proti vsaki oviri». Toda Kantorjev neizprosni «moram» njegovi poti od zla do zla je tragična nujnost, a Maks ne govori le o gnili, smrhljivi zadovoljnosti: postavljen je v vlogo borca, ki pravi: «Preudaril sem do dobrega in mislim, da si nimava ničesar več povedati.» Pade, a zmaga, in sklepne besede Kantorja pri mizi svojih

podložnikov dojmijo bolj kot obup poraženega, kot slavnostni govor vnovič izvoljenega kralja. Pri uprizoritvi je režija poenostavila simolsko sceno umora očeta Nine, poosebila je v Maksu več od usode določenega, a zavestnega maščevalca Kantorjevega kraljevanja in dvignila na seeno čisto ozračje dveh večno nespravljljivih svetov. Igralsko pa je Levarjeva igra (Kantor) nadmočno nadkriljevala včasih suh, a v globine poveznjen nastop Maksa kot sina in v potankost doživljeno sklepno sceno tretjega dejanja, ko izreče Francki besede: «Jaz sem sam ubog in slab...» Ciril Debevec je tedaj prikazal Kantorja bolj kot človeško dojmjljivega, bolešno na pot sile potisnjene oblasti, ki mu utrjuje pot nemočna okolica — Betajnovi, vdana dekla-žena Hana in plaha duša njegove sorodnice Nine, Cankarjevega čistega lika. Tam, kjer so Krnci, štacunarji, v deželi župnikov iz Betajnovi in plahih Bernotov — tam raste kraljestvo Kantorjev v nedogled. Edino Bernot nepričakovano poraste. Preden Bernot nenadno dozori — pade, kar je usoda večine Cankarjevih ljudi. Le v Kantorjevem sinu Franceljnu nam da slutiti bodočega očeta. Tudi zagonu v višino prvega dejanja drame sledi padec. Moč njegovega Kantorja je vse več tragična slabost kot porast velike osebnosti. Resnično Cankarjeva sta le Maks in Nina.

Uprizoritve namen je bil prikazati izluščene in dognane podobe oseb in dejanja. Levar je v Kantor je močna stvaritev. Bil je ta Kantor bolj bolestinik kot titan, a s svojimi vseobsezajočimi registri izraza je podana vloga pred nami plastično zaživela in kot omenjeno presegala okolico povsem. Hana, žena trpljenica, se zdi, da je le zaradi Kantorja ustvarjen lik. Marija Vera jo je dala kot splašeno deklo, ki pa intuitivno ugane možovo pot. Tudi njena hčerka, Francka je bolj refleks Maksovega sveta (nepopustljivi sodnik) na okolico in manj preprosto ljubeča ženska. Tudi ona bolj vzljubi Maksovo poslanstvo kot morda njega samega, a značilno Cankarjev je tudi Maksov pasiven odnos do Francke. Z njo bi Maks igraje uresničil Bernotov svetni cilj, a njega tira zvanje do bolestinne odločitve. Lepa mu je le ločitev. Po tem gledanju na stvari je Maks Cirila Debeveca razumljiv in dovršen.

V tem smislu dobra je Francka (Mira Danilova). Nina (Šaričeva in kasneje Kukčeva) je že znana in uspeła tvorba tipično cankarsko-simbolskih žensk (Šaričeva). Nina je izraz strahu preteklosti in klic vesti pri Kantorjevih — zato mora spiti. Kukčeva je to vlogo odigrala menda za poizkušnjo, kajti stvar najbrže ne bo njeno polje. Krnec (Kralj) je Maksovega očeta, zdravo vdanega v grozo Betajnovi v tem pravcu izdelal, župnik (Cesar) nam je še v prijetnem spominu kot malce satirično privihan in karikiran. Bernot (Gregorin) pa je od časa svoje odsotnosti — študijskega dopusta v Nemčiji — mnogo pridobil. Njegov Bernot je do zdaj kar najboljši. Vsa Kantorjeva okolica, sodnik (Daneš), oskrbnik (Potočar), Koprivec in kmetje so doprinesli kar najbolj do zelo uspešne predstave. Cankar je tedaj kot dramatik zmagal na vsej črti, a značilno je, če gledamo njegovo dobo nazaj: zmaguje bolj in bolj. Postaja nam vedno bližji in enostavnejši.

(Dalje prih.)

Veselo in zanimivo preganjanje časa

Neki večer smo sedeli skupaj in res nismo vedeli, kaj naj bi prav za prav počeli. Tedaj vpraša Koren, kdo od nas zna posebno dobro računati. Mi ostali trije

Najboljši mladinski zbor Slovenije

Mladinski zbor iz Trbovelj, broječ okoli 120 pevk in pevcev pod vodstvom svojega učitelja g. Avgusta Šuligoja (na desni). Koncertirali so v Ljubljani z vprav nenavadnim uspehom dne 15. novembra t. l. Kljub težkim življenjskim prilikam — zbor obstoji po večini iz delavske dece — je kipeče veselje do petja, vzorna disciplina in eksaktno prednašanje tudi težjih skladb izredno veliko. Želimo vrlim pevcem in pevkam, osobito pa požrtvovalnemu pevovodji k nameravani turneji po domovini opogumljajočih moralnih, a tudi za deco prepotrebni gmotnih uspehov!

smo se Korenu prav pomilovalno nasmehnil, kajti vsi trije smo se imeli za boljše računarje kakor je pa on.

«Torej,» pravi Koren, «eden izmed vas naj napiše na tale list papirja štirištevilčno število.»

Mlinar je napisal smehljajoč se številko 2980.

«Zdaj,» je nadaljeval Koren, «bom pa jaz napisal na tale drugi košček papirja vsoto, ki jo moramo dobiti, ako bosta ostala dva izmed vas napisala pod to prvo število po eno nadaljnje število in bom smel tudi jaz napisati k temu dve poljubni štirištevilčni števili.»

In napisal je na drugi košček papirja neko število in položil ta papir na mizo.

Zdaj je napisal Kovač pod ono število število 6137, in jaz sem napisal 4551. Končno je bil račun takšenle:

Mlinar	2980
Kovač	6137
Koren	3862
Jaz	4551
Koren	5448

Vsota je znašala 22.978.

Pogledali smo na listek, ki ga je Koren položil na mizo. Tam je bilo napisano 22.978.

Koren je torej popolnoma pravilno prorokoval.

Dolgo smo si belili glavo, kako je mogel nastati tak račun in zlasti, kako je Koren mogel že naprej vedeti vsoto neznanih mu števil. Končno smo pogodili.

Mlinar je napisal najprej številko 2980. Koren je odštel od te vsote 2, tako da je ostalo 2978. Pred to novo vsoto je postavil 2, tako da se je glasilo število 22.978. In to število je napisal na svoj drugi listek.

Kovač je napisal 6137. Koren je napisal pod to število neko navidezno poljubno število; v resnici je pa pripisal spodaj samo razliko med tem številom in številom 9999, torej 3862. Kajti 6137 in 3862 je 9999.

Pod Korenovo število sem napisal jaz drugo poljubno štirištevilčno število, in sicer 4551, in ko je napisal Koren spodaj spet navidezno poljubno število, je bila to spet samo razlika z 9999, kajti 4551 in 5448 je 9999.

Torej celota potem sestavljena da 22.978, ker je, kakor smo videli, Koren začetkoma prištel k Mlinarjevi številki dvakrat po 9999 oziroma (kar je enako) 20.000 manj 2.

Ta umetnija lahko marsikoga osupne in bo vzbudila, ako delamo oziroma računamo popolnoma sigurno in navidezno popolnoma nebrižno, povsod precejšnjo pozornost. Lahko pa ta poizkus neštetokrat ponovimo s popolnoma poljubnimi števili in s popolnoma poljubnim številom sodelujočih. Poizkusite in videli boste, da je res tako!

—st—

A N E K D O T E

In nič drugega.

Nekje v Nemčiji je posečal univerzo tudi mlad inozemski princ. Bil je zelo domišljav mladenič. Vedno je poudarjal, da je pravi princ.

Nekoč pride v kavarno. Sede na prvi stol. Desno nogo dvigne na drugi stol, ga zaziblje in pokliče natakarja.

V kavarni je bil princ stalni gost. Vsakdo mu je rad postregel, ker je bil sicer zelo radodaren.

Natakar takoj prihiti. Princ ga vpraša:

«Kaj se sploh dobi v vaši kavarni?»

Natakar mu prinese cenik.

«Čitajte ga!» mu princ ukaže.

Natakar ga čita:

«Bela kava.»

«In nič drugega?» ga zavrne princ.

«Črna kava.»

«In nič drugega?»

«Čaj.»

«In nič drugega?»

To je šlo tako dolgo, da je natakar prečital cenik do konca.

Princ je vrgel na mizo cekin in zahteval kozarec vode in zobotrebec.

Natakar je odšel. Komaj se je vrnil, je zapazil dijaka, ki je prav tako sedel in zibal z noge stol kakor prej princ. Že je dijak zaklical:

«Natakar!»

«Izvolite?»

«Kaj se sploh dobi v vaši kavarni?»

Natakar mu prinese cenik.

«Čitajte!»

Natakar si misli: «Gost je gost! Če sem princu postregel, moram tudi temu dijaku.» Takoj prične čitati:

«Bela kava.»

«In nič drugega?»

«Črna kava.»

«In nič drugega?»

«Čaj.»

«In nič drugega?»

Princ dijaka nekaj časa gleda. Natakar še ne prečita vsega do kraja, ko skoči princ, rdeč ko kuhan rak, kvišku in nahruli dijaka:

«Kako se drznete iz mene norčevati? Jaz sem princ!»

«In nič drugega?» odvrne dijak mirno in zamahne z roko.

Ljudje mu prično ploskati. Princ osramočen odide.

Ta dijak je bil kesnejši slavni kemik Just Liebig.

Slon slikar.

V neki menažeriji je opazoval mlad slon pleskarja, ki je pleskal del stavbe z živordečo barvo. Slikar je tako hitel, da ni videl, kako slon opazuje vsako njegovo kretnjo. Takoj je pa videl slona paznik. Po njegovem vedenju je sklepal, da debelokožec nekaj namerava.

Zazvonilo je poldne. Slikar je odšel. Paznik se je skril in gledal, kaj bo slon počel.

Velikan je takoj, ko je pleskar odšel, zagrabil z rilcem čopič, ga pomočil v barvo in se ozrl okoli sebe. Zagledal je spečo kamelo. Pričel ji je pleskati hrbet in noge. Kmalu je bila lepo rdeča. Mirno je ležala in spala. Sama niti opazila ni, da je slon izpremenil njeno zunanost.

Ko je minil opoldanski odmor, se je pleskar vrnil. Razhudil se je, ko je opazil, da je nekdo popleskal kamelo.

Paznik mu je povedal, da je slon to naredil. Ko je pleskar to slišal, se je pričel krohotati. Tako se je smejal, da je takoj pozabil svojo nevoljo.

Slon je pa stal zadovoljno in mirno v svojem kotu ter zibal rilec, kakor bi bil najbolj nedolžna živalca pod solncem.

Ludovik XIV. in propovednik.

Francoski kralj Ludovik XIV. je vsako cerkveno besedo, vsako propoved med božjo službo pozorno poslušal. Nekoč je poslušal lep govor znamenitega cerkvenega govornika Jeana Baptiste Masiona. Ko je ta svoj govor končal, je rekel kralj Masionu:

— Oče, jaz sem doslej slišal že veliko znamenitih govornikov in vselej sem bil zadovoljen z njimi. Kar se tiče Vas, sem vselej, kadarkoli Vas poslušam, nezadovoljen sam s seboj.

Postelja in kompas.

«Ta dva pač nimata nič skupnega!» porečete. Slavni romanopisec Charles Dickens pa ni tega trdil. Ko je potoval, je imel vedno s seboj kompas. Ako ni bila postelja obrnjena od severa proti jugu, ni maral na nji ležati. Bodisi da je spal v hotelu ali pri kakem prijatelju, povsod je z matematično natančnostjo določil s svojim kompasom lego, in potem so mu morali posteljo tako postaviti, sicer ni legel nanjo.

Skromnost.

Nadvojvoda Albert je bil mož angleške kraljice Viktorije. Kraljica je bila večkrat proti svojemu možu ohola in nepravilna. On se je neki dan tako razsrdil zaradi tega, da se je zaklenil v posebno sobo in se dolgo ni prikazal.

Kraljica gre, da ga poišče pa potrka na njegova vrata.

— Kdo je? vpraša nadvojvoda Albert.

— Viktorija, angleška kraljica. Odpri!

— Ne odprem, Vaše Veličanstvo.

Kaj je hotela drugega, kakor da se je obrnila. Čez nekaj časa pa zopet pride k vratom in zopet potrka.

— Kdo je?

— Viktorija, tvoja žena. Odpri...

— A, moja žena! Takoj odprem.

Slaba primera.

Kralj Friderik Viljem I., oče Friderika Velikega, je imel hudo udnico. Ležal je v postelji. Obiskal ga je njegov zvesti general N.

Kralj je vzdihnil. Zasmilil se je dobrosrčnemu generalu, ki ga je takoj pričel pomilovati:

«O, Veličanstvo! Vem, da Vas hudo boli! Tudi mojega zvestega psa trga včasih v nogah. Uboga žival pretuli kar vse dni in noči!»

«General! To je pa čudno sočutje! S kom vendar primerjate svojega vladarja! To je razžaljivo!» se je oglasila navzoča kraljica.

General, ki je bil sicer dober vojščak, a slab družabnik in nespreten govornik, se je opravičeval:

«I, saj sem takoj vedel, da ga bom polomil, če bom le usta odprl. Pa kaj hočemo! Že sem jo izbleknill!»

Zamenjajva vlogi!

Leta 1663. se je polkovnik Saint Preuil, guverner Amiensa, spomnil neke zvijače, da bi zasedel mesto Arras. Poklical je kapetana Courcellesa in mu rekel:

«Želim izvesti važen načrt. Izbral sem si vas. Mesto hočem zavzeti. Vi se oblečete v kmeta in pojdete v mesto prodajati jabolka. Potem se z nekom sprete, boste že koga dobili. V prepiru ga zabodite z nožem. Zgrabili vas bodo in obsodili na vislice. Ker imajo meščani navado, da obešajo samo zunaj mesta, vas bodo privlekli ven. Ko odpro vrata, bom mesto nepričakovano napadel, vas na osvobodil.

«Načrt ni slab, le premisliti si moram vso stvar», je odvrnil kapetan.

«Prav, le premisljujte o tem!»

Drugi dan se je javil kapetan in dejal:

«Vaš načrt se mi zdi res duhovit in občudovanja vreden. Toda zamenjajva rajši vlogi! Vi se oblečite v kmeta, a jaz vas bom osvobodil.»

Volk sit in koza cela.

— Danes sem storil dobro delo, je rekel trgovec svoji ženi.

— To je bilo lepo. Pa komu si pomagal?

— Svojemu knjigovodji. Hotel se je oženiti, pa je zato prosil, da mu zvišam plačo. Seveda nisem tega storil...

Iz urada.

— Gospod šef, jaz bi vas prosil za en dan dopusta, ker mi je umrla teta, pa bi rad šel za pogrebom.

— Imejte ga, gospod Meglič, ampak kolikor se spominjam, vam je letos že nekdo umrl v družini. Povejte svoji družini, da si lahko silno pokvarite kariero, če bodo tako pogosto umirali. Zdaj pojdite in jutri glejte, da boste tukaj, ker služba je služba.

Približal sem se ji in vrašal:

«Kaj pa je?»

«Tam doli... pri smrekah... leži moški... Puško ima v rokah... pa se ne gane... In videla sem še nekaj mož, ki so bežali.»

Trévol je poslušal ves prepadel.

Ob dveh. Kmalu po obedu je kliknil Harrods, prežeč pri oknu:

«There he is!» (Je že tu!)

Davis, ki je že spet trdno na nogah (ta fant mora biti izredno močnega života!), je juhnil: «Good!» Vihar srepega bevskanja in revskanja je završal v oseku in nekaj trenutkov zatem se je Harrods sestal s prišlecem, ki mu je bil stopil naproti.

Došlec je bil dolg švigelj 25 ali 30 let, močan, s črnimi svetlimi očesci v obličju, ki ga je ožgala burja. Jako debele, grčave roke so mu bile preprežene z brazgotinami. Kar pa me je posebno zbodlo, je bil kmetski in obenem skoro divji izraz, ali hkratu zelo odkrit. Celota mi je prijala. Zopet dober dečko, ki so ga neugodne okoliščine potisnile kot Davisa z ravne poti.

Harrods in njegov drug sta mu brez kraja in konca stiskala roke, ki so bile še bolj posušene in zagorele od njunih zaradi vremenskih neugod in Bog si ga vedi katerega trdega dela. Če naša Američana, tako vase zaprta in zapeta, takisto sprejemata mladeniča, mora pač biti velik prijatelj.

Govorili so vsi trije kajpak angleški. Ujel pa sem ime, ki je prišlo našima nasprotnikoma čisto čez zobe, francosko ime Aglaé.

Sedli so za mizo, na katero je Harrods postavil tri kozarce, ponev krcpa in buteljko whiskeyja. Posetnik je zapalil debelo čedro in Harrods, ki je vzel iz ust čikarsko gumo in jo prilepil k mizi, je pričel govoriti. Dolgo je besedičil, vmes pa neznansko pil. Danes že razberem tu pa tam kratke stavke, celotnega pomenka ali pripovedovanja pa ne morem slediti. V svojem kotu sem vlekel na ušesa, razumel pa nisem, za kaj gre. Zdajci sem prestregel besedici «lost cabin».

«The lost cabin?» je poizvedoval obiskovalec in sunkoma vstal. «You are joking» (Šalite se).

«No, no.»

«The lost cabin!» je ponovil mladi mož in zopet sedel ves osupel in zavzet. «You don't say!» (Tega ne mislite resno.)

Harrods je še dalje govoril. Zdaj pa zdaj je vasovalec pritajil kak vzklik in se urno ozrl proti meni.

Ker je Harrods navsezadnje umolknil, je posetnik precej časa molče majal z glavo.

Potlej je vstal ter iztresel pipo na ploči pred pečjo.

«C'est à ne pas croire!» (Neverjetno) je mrmral sam s seboj.

Kar poskočil sem v kotu, kamor sem bil sedel s Trévolom (Ivona je bila tokrat v sednji izbi.) Te besede so bile izrečene s kmetiskim naglasom nekih naših krajev, natanko pa nisem mogel reči katerih.

Vzdignil sem se in stopil k njemu.

«Gospod...», sem začel.

Vasovalec se je okrenil in me toli trdo pogledal s svojimi črnimi očesci, da nisem našel daljeval.

«Tiho, prasec,» se je obregnil vame, «drugače te zakoljem, ampak brez vseh ceremonij!»

XX.

29. grudnia. Vnovič potujemo. Predvčerajšnjim smo zapustili Dawson oziroma ob mestje. Imamo troje sani, pridružil se nam je namreč mladenič razrezljanih rok in drobnih oči. Sicer pa sedaj vem za njegovo narodnost in ime. Sam mi ga ni povedal. Dela, kakor bi ne vedel zame, jaz pa si nisem upal siliti vanj. Toda Ivona je ovedala pri Davisu. Naši novi pajdaš je francoski Kanadec, ki je čisto mlad prišel v Klondik s svojim očetom in mu je ime Kleofez Taillefer.

Odrinili smo pač po tatinsko. Mladi Kanadec je šel v mraku po svojo vprego, ki jo je ostavil spodaj v mestu, in zvečer, skoro v popolni temi, smo se poslovili od lesenjače. Harrods, ki mora posebno dobro poznati pot, je korakal pred prvim «teamom» in je s svojo dolgo batino preiskoval tla.

Nocoj smo se ustavili v pusti koči. Nekoliko sem si otajal prste in pišem to. Sedaj potujemo samo še ponoči, vsaj načeloma. Svoj prvi kos pota smo napravili v temini, da bi ušli ljudem, ki so za trdno prežali na nas. Ampak dan — ako se sme tako nazivati ta umazana sivina slična svitanju oziroma somraku v snežini — dan traja bore malo časa, in če hočeš naprej, moraš porabiti dolge nočne ure in tinaie stopati.

Nikdar se nihče ni spuščal v tako neizvestnost. Globeli, kamor polagoma prodiramo, so neznane celo domačinom te dežele. Ampak tisti... oziroma možje, ki nas vodijo s seboj, vedo vsaj nekaj! Nekoliko pojma imajo o tem, na kaj bodo spotoma naleteli, smoter imajo, poznajo ali si vsaj mislijo kraj, kamor nas vse to dovesti naša smer! Za nas pa je vse popolna skrivnost... V dvojni temini tavamo.

30. grudnia. Videl tropo volkov. Konec nosu mi je zmrznil. Davis mi ga je oživil odrg-

SOIR DE PARIS

parfum
de

BOURJOIS

PARFUMEUR - PARIS

SVETOVNI ŠLAGER
V PARFEMU

Depot za Jugoslavijo BELA VARY
ZAGREB, Smičklasova 23

nivši ga s snegom. Iz pustolovskih romanov in potopisov, ki sem jih čital, sem poznal to preizkušeno sredstvo. Nikoli se mi ni sanjalo, da se bo kedaj uporabilo na meni.

31. grudna. Severni sij. Človek bi dejal, da oddaljen požar sedaj razsvetljuje dan, prav kar še temačen. Turoben rdeč odsev po snegu. Psi spe v svoji jami, pod tem gostim puhom ledene vate. V nekolikšni daljavi vijo volčje.

1. prosinca. Ko smo davi zlezli Ivona, Trévol in jaz izpod šatora, smo si prav boječe želeli veselo novo leto. Tridesetpet stopinj pod ničlo. Popoldne smo šli skozi šumo, podobno tisti, o kateri se mi je sanjalo v vili na Bineaujevem bulvaru. Bilo mi je, kakor da se hude sanje nadaljujejo, in uščenil sem se, da bi se zbudil.

3. prosinca. V glavi se mi vrti. Mirno kri! Zaznamujmo... — Ampak kje naj pričnem?

Kar od kraja, to je še najpreprostejše. V Tailleferovo kolibo smo dospeli predvčerajšnjim, prvega januarja, ob treh popoldne.

V daljavi smo uzrli smrečje in Kleofeževi psi, ki so nekaj časa vlekli svoje sani z nenavadno vnemo, so zalajali. Skoraj sem razbral na robu gozda veliko bajto, malo pozneje pa stasitega moža, še večjega in bolj suhega od Harrodsa. Kučmo si je snel in jo vihtel v zrak. Oba Američana in Kleofež so storili

takisto in njihovo vpitje se je pridružilo lazežu.

Možanec nam je prišel naproti. Starec je za pol glave višji od Kleofeža in stopa prav po konci. Ta ga je objel, rekoč:

«Dober dan, svoj oče!»

Američana sta hitela:

«Hallo, Aglaé?

«Svoj oče? Aglaé?»

Med objemanjem in zbogosprijemanjem štirih možakov nama je povedal Trévol, Ivoni in meni:

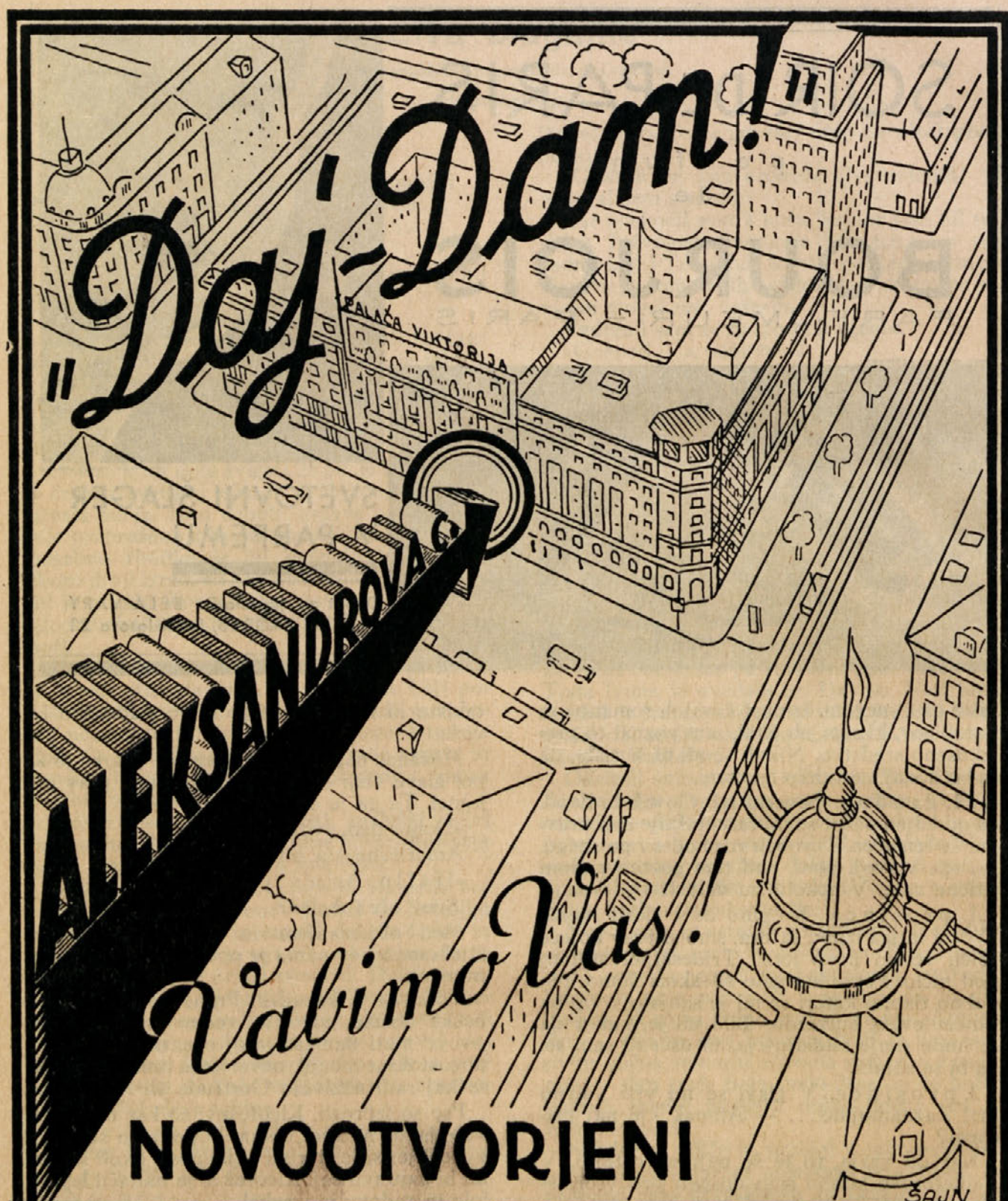
«Tudi ta je kanadski Francoz. Seljaki Quebecske dežele govorijo vedno 'svoj' oče in 'svoja' mati namesto moj oče, moja mati. In pogostokrat imajo neverjetna imena. Moški se kaj radi nazivajo Gertrude ali Athénaïs.»

Pse so izpregli. Kleofeževi so kar noreli od veselja, da so spet doma. Potlej smo stopili v koč, kjer si je starina dajal posla okoli kroga, da bi napravil čaj. Kleofež si je natlačil leseno lulo in zadovoljno pihal.

Ko je bil čaj na mizi, je Harrods pričel govoriti, kakor je oni dan govoril Kleofežu. Vendar tokrat ni prišel daleč. Stari Kanadec mu je prestigel besedo, obrnivši se na sina:

«Kaj pravi gospod Harrods?»

«He does n't understand» (Ne razume), je rekel mladič Američanoma.

AUTOMATIČNI BUFFET

OKUSNA
IN ZDRAVA
JE
KOLINSKA
KAVA

«Daes n't he? It's a shame, I declare...»

«Kaj pravi?» je ponovil starec.

«Pravi, da je sramota...», je pojasnil sin med smehom. «Res je, očka, da bi se bili lahko že navadili po angleško v teh dobrih desetih letih, kar ste lestu.»

«V teh dobrih desetih letih, i no, saj nič ne rečem,» je dejal Aglaé, «ampak rajtam, da sem bil prestar, ko sem prišel leskaj med Angleže. Kadar so lasje sivi, je glava trda.»

Kleofež se je nekoliko pomenil z Američanom, potem pa povzel:

«Gospoda mi velita, naj vam kar sam povem po francosko.»

In tako je storil. Ali njegova francoščina je bila nekam spakedrana. Splošni zmisel vsakega stavka sem razumel, ampak težavno bi

mi bilo, ponoviti vse natanko, z angleškimi, ameriškimi, starofrancoskimi ali krajevnimi posebnostmi, ki so jih nekdanji izseljenci svoje dni prinesli s seboj iz pokrajin naše domovine. Zatorej bom na kratko posnel pripoved mladega Kanadčana in obenem dodal nekaj podrobnosti, ki sem jih nabral kesneje, namreč včeraj in danes.

Godfrey Harrods, Harry Davis, oba Američana, in Elzear Philibert, francoski Kanadec, so se že lani šteli med najbogatejše rudarje v Klondiku. Po trdem začetku, po katerem so njih dlani in brez dvoma tudi njih značaji še vedno nosili svoje znake, se jim je sreča nasmejala. V ostalem pa niso bili zavezniki.

Ko so se v Dawsonu spoznali, so bili že vsi trije kralji zlata. Tedaj so se dokaj tesno združili in se zmenili, da se bodo odpravili skupaj na velik lov na vzhodu. To je bilo nekako pred letom, lanskega februarja.

Odrinili so sami s tremi smučmi, na katerih je bil ves material za taborjenje, zaloge živeža in orožje. Lezli so navzgor ob Jukonci, ki je bil zamrzel do dna svoje struge. Z velike reke so krenili na njen dotok, Stewart, hodili proti izviri, potlej pa zavili proti smrekovim šumam na severu reke, hoteč posetiti Aglaéja in Kleofeža Taillefera.

Stari Kanadec je bil nekdanji delavski tovariš Harrodsa, ki je ljubil in cenil odkritost,

KONFEKCIJA

J. MAČEK

Ljubljana 12
Aleksandrova

najbolj ugoden

nakup

za vsakršna

moška in deška

oblačila

po vladajoči modi.

G O S P A !

*Zahtevajte
pri
svojem
trgovcu
samo
izdelke
tvornice
keksov,
biskvita,
vafeljnov
itd.*

B. PAUER, družba z o. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 48.

poštenost in požrtvovalnost tega moža, s katerim pa se ni mogel skoro drugače pogovarjati kakor na znamenja ali pa tako, da je mladi Taillefer tolmačil.

Sreča ni bila Aglaéju tako mila kot njegovemu prijatelju. Kanadec in njegov sin sta še vedno trdo rabotala v samotnem kotu na vzhodu, kjer si nabereš komaj toliko zlata, da skromno živiš. Ali novi kralj Klondika je rad napravil teh petdeset kilometrov ovinka, da je mogel stisniti roko staremu tovarišu.

Potem so jo vsi trije lovci mahnili nazaj k Stewartu ter nadaljevali svoj pustolovski pohod proti iztoku, odkoder so se nadejali prinesiti čudovitih lisičjih kožuhov, sinjih, srebrnih nalik mesečini, in neznanskih losovih rogov.

Dan hoda od Creeka, kjer delujeta Tailleferova, so zapazili kolibico. V bližini so videli, da je malone podrt. Pred vrati so bile sanke, nad polovico v snegu. Četvero ali petero okostnjaških psov plamenečih oči je očitno stražilo voz. Ob pogledu na potnike so se renčé bližali. Otepaje se s korobači, so Harrods, Davis in Philibert stopili v beznico, na katero so popred brez odziva trkali.

Na tleh je ležal moški v odeje zavrit. Živel je še, vendar je mežal in žila mu je šibko tolkla. Dali so mu požirek žganja. Toliko si je opomogel, da je odprl oči in izpregovoril. Bil je v zadnjih izdihljajih. To je vedel. Pljučnica

ga je zdelala. Že nekoliko dni je bil ondi. Do te zapuščene kočure, ki je vedel zanjo, se je še privlekel, naprej pa ni mogel. Njegovi psi so se otepali z volkovi, kateri so jih nekaj požrli. Kar jih je ostalo, niso že dolgo jedli.

Trije lovci so dali suhih rib sestradanim živalim in se postavili okoli umirajočega. Njega pa ni bilo mogoče oteati. Bilo je prepozno.

«Hvala...», je dejal. «Ker ste vi tukaj, vsaj ne bom umrl tako brez žive duše. To me je še bolj plašilo ko sama smrt... Poslušajte, prijatelji...»

Glas mu je pešal.

«Stopite bliže... Ne preslišite niti besedice tega, kar vam povem... Našel sem Lost Cabin... Odondod prihajam... V vreči kraj mene... boste videli... kakšno zlato se tam pobira... na lopate... Ah, sreča mi ni mila... Umreti sedaj! Skratka... niste daleč od onega mesta... Pojdite navkreber ob Stewartu... po levem bregu... do...»

Možak se je ustavil. Ugašal je. Z injekcijo etra bi se bil plamen poživil za trenutek. Ali potovalci so imeli zgolj preprosta zdravila pri sebi in to, kar pritiče za obvezovanje.

«Iti ob Stewartu dokod?» je goreče vpraševal Elzear Philibert, sklonivši se umirajočemu nad obraz.

Ta je še slabotno zganil z ustnami in brez glasu preminul.

(Nadaljevanje na strani 28.)

**VAŠ
ČEVELJ**

PODRUŽNICE

Beograd - Celje - Crikvenica - Karlo-
vac - Kragujevac - Ljubljana - Maribor
Murska Sobota - Novi Vrbas - Osijek
Sarajevo - Skoplje - Sombor - Split
Subotica - Sušak - Šibenik - Vršac
Vukovar - Zagreb

Vrt pozimi

Ko pritisne mráz in zapade sneg, se zatečejo vsi sadni škodljivci na drevje. Bodisi kot ličinke, kot hroščki, kot jajčeca ali kar že, vse pribeži v varno zavetje. Je pa tudi jako ugodno skrivališče pod lukami v lubju, na odcepih vej in vejic, pa tudi na brstičih samih. Pozimi je na bolnem drevju zbranih na takih mestih na tisoče sadnih škodljivcev. Tukaj prezimijo, da spomladi, ko posije solnce, zopet nadaljujejo svojo škodljivost.

Prav zaradi tega, ker se golazen pozimi nima zateči drugam kakor na drevje, imamo v rokah močno orožje proti škodljivcem. V zimskem spanju jih lahko zadeneemo v živo. Pokončamo jih lahko prav uspešno, ako so nam znani vsi pomočki za uničevanje sadnih škodljivcev. Poleg drugih ukrepov, ki so jih odkrili umni sadjarji, je uporaba Arborina neizogibno potrebna, če hočemo doseči lepe uspehe v sadjerejstvu. In kaj je lepše: lenuhariti vso zimo in imeti vse piškavo sadje ali pa žrtvovati nekaj dinarjev za Arborin in za skromne trenutke časa, ki jih zahteva negovanje sadonosnika, a imeti zato vzgledno sadje? Ne samo da se pokažejo koristi že v materialni strani, mnogo več je vredno tisto veselje, ki ga imamo nad lepim sadjem. Arborin naročite pri Chemotehni, Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Ogledalo slovenske podjetnosti

«Daj — Daj!» To je geslo novega avtomatskega bufeta, ki so ga otvorili v palači «Viktoria» na Aleksandrovi cesti v Ljubljani.

Veletrgovec Franc Oset in marljivi ljubljanski trgovec Julij Zupan sta ustanovila ta bufet. Po vzoru podobnih ustanov po drugih velemedstih sta tudi ta dva podjetna človeka uredila svoj bufet tako moderno, zlasti pa higienično, da se moramo čuditi takemu razkošju. Arhitektski atelje Fatur-Kos-Platner pa se je tudi zavedal svoje velike naloge in je ustvaril mojstrovino.

Razen aparature, ki se ne izdeluje pri nas, so vse do zadnjega žeblija dobavile same domače tvrdke. Aparatura sama na sebi pa je čudovito praktična. Poleg avtomatov na levi strani, kjer dobiš vse, kar ti srce poželi, stoji na desni strani dolg marmornat pult, kjer se razvija pravcato življenje ameriškega bara. Od neizogibnih domačih mesenih klobas do najpikantnejših delikatesnih specialitet se ti nudi za majhen denar vse kar po mehanični poti. Iz prelepih pipic pa se cede tudi božje kapljice, da si boljših ne morete misliti. Poseben «mixer» postreže s toplo kavo, čajem, punšem, grogom, knickebeinom, coctaili in drugim. Za nežni svet je pripravljeno tudi še nežnejše pecivo vseh vrst. Celo cigarete si lahko nabaviš v bufetu. Nikamor ti ni treba, če te nažene ploha v ta lokal. Vse dobiš tukaj. Sveže, okusno in tako naglo, da bi ne mogel sproti pojesti vsega, kar bi ti servirali aparati. Posebno hvale vredna pa je odredba, da si pri blagajni kupi vsak posetnik bufeta svojo nakaznico, s katero potem dobi poljubno jed ali pijačo. Tako je nemogoče, da bi prišel nehigienski denar v dotiko z jestvinami. Za prijetele dobre kapljice pa je pripravljen poseben lokalček, kjer se razvija prijetna družabnost. Tu dobi lahko vsak tudi gorak prigrizek, da potem laže zaliva.

Obisk v tem bufetu bo vsakega prepričal, da je podjetje na višku. Za poslovni svet je ta lokal prava dobrota, zakaj čas je zlato.

OB VSAKI PRILIKI SE SPOMNITE,

da so „Jutrovi“ „Mali oglasi“ v Sloveniji najuspešnejša, najcenejša in najhitrejša **posredovalnica za službe** vseh vrst, za prodajo in nakup vseh stvari, za nepremičnine, lokale, podjetja, kapital, ženitve in za vse drugo

V teku **enega** leta je bilo po „Jutrovih“ „Malih oglasih“ uspešno posredovano v nad **40.000 primerih**

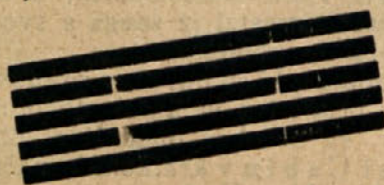
Ugodnosti posredovanja po „Malih oglasih“ se more z lahkoto poslužiti **vsakdo**. Treba je le svojo željo sporočiti na naslov: **Oglasni oddelek „Jutra“ v Ljubljani, Prešernova ulica 4**. Pri naročilu je pristojbino poslati v znamkah ali v denarju **naprej**, za vsako besedo 50 par. Za oglase **trgovskega značaja**, dopisovanje in ženitve se računa od vsake besede 1 Din

NE POZABITE!

Vprašajte, da Vam svetujemo!

Ako potrebujete kako tiskovino kakršne-
koli vrste, bodisi za svoj poslovni obrat,
za reklamo, ali nameravate tiskati brošure,
knjige, slike, mislite vselej na to, da dobite

lep izdelek za
najnižjo ceno

Kako se to doseže, vé strokovnjak, ki izbere
pravilen način tiska,

da Vas zadovolji in da Vam
prihrani nepotrebne izdatke

Zato vprašajte

Delniško tiskarno, d. d.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta štev. 16

Telefon 21-32

Davis mu je zatisnil oči. Harods je opravil kratko molitev.

Elzear Philibert je pobrskal v rajnikovi vreči.

V njej so bile tolikšne kepe tako čistega zlata, da trije kralji dragocene kovine niso več dvomili, da je neznanec istinito našel *Lost Cabin*.

Ta *Lost Cabin* ali Izgubljena koča je nekaka legenda, tako stara kakor sama zgodovina Klondika, trdi Jack London, veliki potovalec in pisec ameriški. Koča je bila zgrajena poleg najbogatejšega rudnika v deželi. Pozabilo se je, kako to, da je človek, ki je odkril to najdišče in postavil to zaklonišče, izginil brez sledu in tiru, ne da bi bil komu razodel, kje leži zlatoviti svet. In vse iskanje je bilo doslej zaman.

Lost Cabin! Sen vseh Jukoncev, celo vseh onih, ki so sledili rudo po Jukonski dolini dolgo pred letom 1897., tedaj ko še ni bilo niti enega mesta niti enega taborišča na bregovih velike reke. *Lost Cabin*, ki še venomer roji po glavi vsem zlatosledcem, celo danes, ko je Dawson zrastel iz snega s svojimi širokimi cestami, spomeniki...

Trije kralji Klondika, ki so bili prav za prav samo kraljički v primeri z velikimi mogotci Združenih držav, so bili kar omamljeni ob misli, da jih *Lost Cabin* v kratkem izenači s prvimi finančniki v New Yorku.

Ob levi obali Stewarta je treba navzgor, je rekel pokojnik. A dokod? In jo od kraja, ki ga ni mogel naznačiti, mahitati v katero smer?

Harods in oba njegova tovariša so sklenili, da si razdele brezmejno pokrajino za raziskovanje. Do izvira Stewarta je šestdeset milj. Vsakemu so odmerili odsek, ki je imel za osnovnico dvajset milj porečja. Najkesneje v treh mesecih bi se sešli v rajnikovi koči.

Izkazavši na slovesen način poslednjo čast nesrečnemu, so odrinili in se spotoma ločili. Elzear Philibert je spričo svoje starosti dobil prvi odsek, najbližji izhodišču, Davisu pa, ki je bil še čisto mlad in izredno krepak, je pripadel najbolj oddaljeni.

V določenem roku sta Harods in Davis prišla na sestanek. Ne eden ne drugi nista našla Izgubljene hišice. Philiberta sta čakala s tesnobo, ki je rastla od ure do ure, od dne do dne. Ali Kanadčana ni hotelo biti od nikoder. Pustivši pismo v koči za svojega druga, sta ga šla naposled iskat. A najsi sta še toliko preiskovala prvi odsek, starega moža le nista našla, tudi skrivnostnega predmeta trojne ekspedicije nista videla.

V Dawsonu so jih imeli za mrtva, ko sta se v juliju, pet mesecev po odhodu, zopet pokazala. O Izgubljene hišici nista niti črhnila in sta samo to povedala, da je njih nesrečni tovariš sam zase naredil ovinek po gorovju južno od Stewarta, da se ni vrnil in da je bilo vse njuno iskanje brezuspešno.

Na večer po njunem prihodu v veliko klondiško mesto jih je tolpa zlikovcev napadla, ko sta odhajala ponoči iz bara. Branila sta se s samokresom tako spretno in tako srečno, da so napadalci pokazali pete, razen dveh, ki sta padla, eden pri priči mrtev, drugi pa ranjen. Poslednji jima je rekel:

«Nikarta me izročiti policiji, pa vama povem nekaj.»

«Govoril Bomo videli potem...», je odvrnil Harods.

«Vaš prijatelj Philibert nas je najel, da bi vaju ubili...»

«Philibert? Saj je poginil tam na vzhodu, več ko dva meseca je tega!»

«Tukaj je bil pred štirinajstimi dnevi...»

Harods in Davis sta vse uganila.

Ničvrednejši je bil našel *Lost Cabin* in rudnik. Z mislijo glede delitve se ni mogel sprijazniti. Nanj bi padla tretjina brezmejnega imetja. Hotel je vse zase. Ko je bilo izdajstvo sklenjeno, je prav gotovo razdejal *Lost Cabin*, zabilisal sleherni sled, nadomestil ta znamenja z novimi, ki bi jih mogel sam razpoznati, zatem pa se odpravil v Dawson. Razbojnikov kar mrgoli v velikem mestu. Zagotovil si je pomoč najnevarnejših, rekoč:

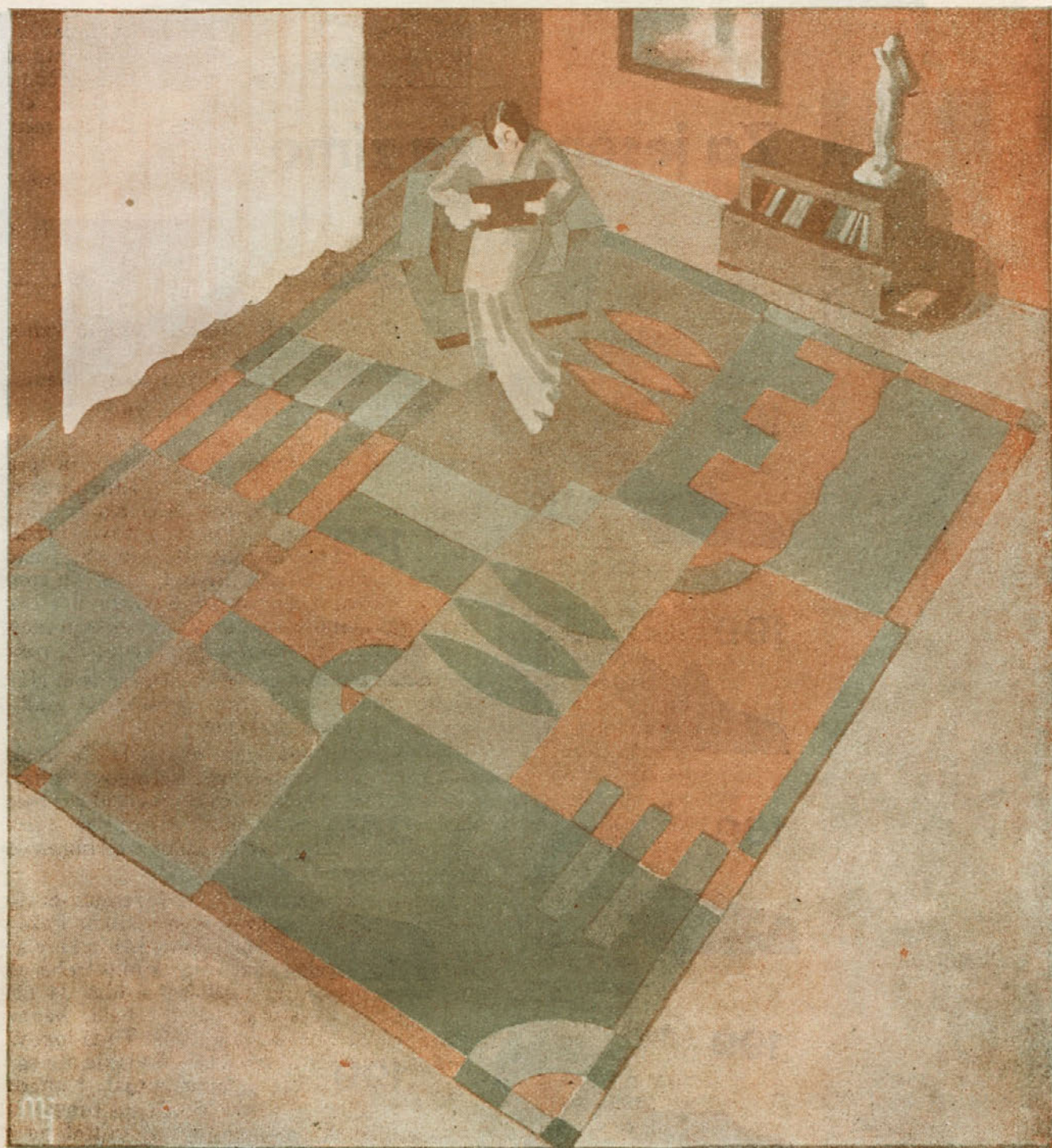
«Kadar se vrnete Godfrey Harods in Harry Davis, jima zavijte vrat, pa bo dobil vsak od vas po pet tisoč dolarjev...»

In ko je dal roparjem naplačilo, se je skrčil in prežal na povratek svojih drugov. Kadar bi bila umorjena, bi se bil spet pokazal pri belem dnevu, potoval nazaj k Izgubljeni koči z orožjem, ki bi mu omogočilo, da bi pred oblastvom prosil koncesije.

Kadar je krogla v tvoji koži vredna pet tisoč dolarjev za tistega, ki jo je sprožil, ne kaže po pameti ostati v Dawsonu. Harods in Davis pa sta vendar ostala. Vsak dan je bilo treba ubežati novi zasedi. V poslednji toliko da nista poginila. A nazadnje sta izvohala, kar sta iskala: Philibertovo skrivališče. Toda lopov se jima je izmuznil in pobegnil. Spustila sta se za njim. Oba Yaukeea sta preganjala Kanadca, vsi trije so zaporedoma prešli od bregov Jukona do obale Tihega morja, odtod pa na obrežje Atlantika.

Elzear Philibert je bil grozen malopridnež. Konopec bi bil še predober zanj. Ali pri vsem tem ga ni bilo možno prijeti niti usmrtiti. Če bi bil nepridiprav v zaporu ali mrtev, je šla vsa nada po vodi. Polastiti se ga je bilo treba, ga ujeti živega, ga prisiliti, da izpregovori ali še bolje — iz njegovih ust bi prišle same laži — primorati ga, da povede izdana tovariša na prostor, kjer je stala Izgubljena koliba...

Harods in Davis sta si med potjo priklopila silno pomoč najboljši zasebne policije v Združenih državah. (Dalje prihodnjič.)

lepa moderna preproga
najprimernejše božično darilo

*A. Skabernè
Ljubljana*

Za jesen in za zimo

169

199

169

199

249

169

249

199

Aata